

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

12 СНЕЖНЯ 2015 г.

СУБОТА

№ 241 (28099)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Лёс военачальніка Маргелова

Нобель наш!

Рэкорды ў паветры і пад вадой

СТАР. 5

СТАР. 6

СТАР. 8

ЦЁПЛЯЯ АДНОСІНЫ

Працягваецца візіт Прэзідэнта Беларусі ў Туркменістан

Аляксандр Лукашэнка ўчора наведаў сумесную беларуска-туркменскую выстаўку-кірмаш і Алімпійскі гарадок, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

На выстаўцы прадстаўлена прадукцыя 117 кампаній. На першым паверсе комплексу праходзіць кірмаш, куды могуць прыйсці ўсе жадаючыя прадгуставаць прадстаўленую прадукцыю, тут жа выдзецца работа з дылерамі, гатовымі ў далейшым купляць яе. Дэманструюцца як прадукты харчавання, так і тавары народнага спажывання, у прыватнасці беларуская мэбля, газавыя пліты, беларускія шпалеры і іншая прадукцыя, якая можа быць запатрабавана сёння на туркменскім рынку. На другім паверсе праходзіць выстаўка для спецыялістаў, дзе абмяркоўваюцца будучыя кантракты, магчымыя пастаўкі і перспектывы сумеснай вытворчай кааперацыі.

Як паведаміў старшыня Беларускай гандлёва-прамысловай палаты Міхал Мятлікаў, да пачатку выстаўкі планавалася падпісаць ужо 8 кантрактаў на агульную суму \$10,5 млн. У прыватнасці, кантракты кампаній «Белнафтахім», «Белшына», «Магілёўхімвалакно» на ПЭТ-сыравіну для вытворчасці ПЭТ-бутэлек, «Магатэкс», Магілёўскі мясакамбінат, «Мінск Крыштал» на пастаўку гатовай прадукцыі. Акрамя таго, на выстаўцы прадстаўлены стэнды міністэрстваў адукацыі, спорту і турызму, дзе дадаткова абмяркоўваюцца пытанні навучнага туркменскіх студэнтаў у Беларусі. Паводле слоў Міхала Мятлікава, плануецца, што выстаўку-кірмаш наведаюць дэлегацыі праводзімай у Ашхабадзе ў гэтыя дні міжнароднай канферэнцыі.

Аляксандр Лукашэнка аглядзеў экспазіцыю як беларускай, так і туркменскай прадукцыі. Каля стэнда з паліграфічнай прадукцыяй міністр інфармацыі Беларусі Лілія Ананіч прэзентавала кнігу Прэзідэнта Туркменістана ў перакладзе на беларускую мову. У кнізе кіраўнік туркменскай дзяржавы расказвае пра сваё дзядулю — сельскага настаўніка. Кніга выдана па выдавецкай праграме Мінінфарма.

Прэзідэнт Беларусі таксама наведаў Алімпійскі гарадок, дзе аглядзеў шматфункцыянальную спартыўную арэну, велатраэк, залу цяжкай атлетыкі.

Учора ж Аляксандр Лукашэнка з кароткай экскурсіяй наведаў мемарыяльны комплекс «Народная памяць» у Ашхабадзе. Кіраўнік беларускай дзяржавы ўсклаў вянок да манумента загінулым у Вялікую Айчынную вайну. Мемарыяльны комплекс адкрыты ў кастрычніку мінулага года. Ён уключае ў сябе помнік у гонар Перамогі ў Вялікай Айчынай вайне, а таксама манументы, якія увекавечваюць памяць загінулых у Геок-Цялінскай бітве і ахвяр ашхабадскага землятруса. Побач з комплексам размешчаны музей. Манументы акражаныя фантанамі і кветнікамі.

На памяць аб наведванні музея Аляксандр Лукашэнка пакінуў запіс у Кнізе ганаровых гасцей.

КРЫЛАТЫЯ СЯБРЫ

Маладыя матулі Кастрычніцкага раёна сталіцы даюць сваім дзецям першыя ўрокі сяброўства з птушкамі.

Фота Анастас КЛЕШЧУКА

ЦЫТАТА ДНЯ

Алег ТОКУН, начальнік упраўлення палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацыяльнай абароны:
«Беспрацоўе ў краіне сёлета да лістада павялічылася на 0,1 працэнтнага пункта і склала на 1 снежня 1% да колькасці эканамічна актыўнага насельніцтва. Хачу адзначыць, што істотных змен на рынку працы ў лістападзе не адбылося — фактычна ўмацаваліся кастрычніцкія тэндэнцыі. Чакаецца захаванне наяўных тэндэнцый на рынку працы і ў снежні. У папярэднія месяцы колькасць беспрацоўных, якія знаходзяцца на ўліку, зніжчалася, а за лістапад зноў вырасла — з 42,6 тыс. да 43,2 тыс. чалавек. Колькасць вакансій трохі зменшылася: наймальнікі падалі ў службу занятасці звесткі аб наяўнасці на 1 снежня 29,3 тыс. свабодных рабочых месцаў (на 1 лістапада было 30,2 тыс.).»

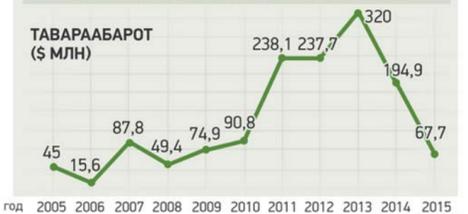
Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 12.12.2015 г.

Долар ЗША	18250,00 ▲
Еўра	19977,00 ▼
Рас. руб.	263,93 ▲
Укр. грыўня	764,24 ▼

БЕЛАРУСЬ - ТУРКМЕНИСТАН: гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва

У 2014 годзе тавараабарот Беларусі з Туркменістанам склаў \$194,9 млн, пры гэтым экспарт склаў \$188,7 млн.

- БЕЛАРУСЬ ПАСТАЎЛЯЕ ў ТУРКМЕНИСТАН**
 - трактары
 - грузавыя аўтамабілі
 - дарожную, будаўнічую і сельскагаспадарчую тэхніку
 - прадукцыю дравапрацоўчай прамысловасці
 - прадукты харчавання
- ТУРКМЕНИСТАН ПАСТАЎЛЯЕ ў БЕЛАРУСЬ**
 - баважніную прану
 - і валано,
 - тканіны,
 - трытанжанае палатно,
 - шарсыр,
 - пасцельную і сталовую бялізну.

Беларусь і Туркменістан сумесна рэалізуюць буйны інвестыцыйны праект: будаўніцтва Гардынскага горна-абагачальнага камбіната па выпуску напільных угнаўняў магутнасцю 1,4 млн т за год.

Крыніца: МЗС Беларусі, Белстат. © Інфграфіка БЕЛТА

Перспектыва

ПАДМУРАК СУЧАСНАЙ ІНТЭГРАЦЫІ

У Кітайска-беларускім індустрыяльным парку «Вялікі камень» пачалося будаўніцтва самага буйнога аб'екта — гандлёва-лагістычнага субпарка

А рэальная дзейнічаць гэты парк пачне ўжо менш чым праз год, паведаміў учора на цырымоніі закладкі аб'екта дырэктар «Чайна Мерчантс Груп», генеральны прадстаўнік прадстаўніцтва «Чайна Мерчантс Груп» у Цэнтральнай Азіі і Балтыі Ху Чжэн. З беларускага боку на гэтым знакавым мерапрыемстве прысутнічаў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Мікалай Снапкоў.

КВАДРАТНЫ КІЛАМЕТР СУЦЭЛЬНАЙ ІНФРАСТРУКТУРЫ

Паводле слоў кіраўніка кітайскай кампаніі, праект лагістычнага цэнтру з'яўляецца самым першым, які пачынае будавацца на тэрыторыі парка «Вялікі камень», і самым буйным сярод усіх рэзідэнтаў. Зразумела, што яго будаўніцтва завершыцца раней за ўсіх. Ху Чжэн адзначыў, што ў цэлым інвестыцыі ў праект складуць 500 млн долараў, а агульная плошча субпарка дасягне 1 квадратнага кіламетра. Па першай чарзе гэтага будаўніцтва на ўзвядзенне найбуйнішага складскаго памішкання і выставачнага цэнтру будзе ўкладзена 150 млн долараў.

На думку дырэктара «Чайна Мерчантс Груп», гэты праект злучае два інтэграцыйныя аб'яднанні — Еўразійскі эканамічны саюз і Еўрапейскі саюз. Таксама ён будзе мостам паміж Кітайска-беларускім індустрыяльным паркам «Вялікі камень», свабоднай эканамічнай зонай «Каўнас» і портам Клайпеды. Ху Чжэн паведаміў, што гандлёва-лагістычны цэнтр у парку «Вялікі камень» з'яўляецца самым вялікім інвестыцыйным праектам «Чайна Мерчантс Груп» за мяжой. «Менавіта ён закліканы адыграваць значную ролю на ўсім эканамічным поасе Шаўковага шляху, бо ён адкрывае вароты для краін Цэнтральнай Азіі ў Еўропу», — падкрэсліў Ху Чжэн.

СТАР. 2

Намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Мікалай СНАПКОЎ і дырэктар «Чайна Мерчантс Груп» Ху ЧЖЭН.

Рэйтынгі

САМЫЯ ПАСПЯХОВЫЯ

Расіяне лічаць нашу краіну самым надзейным партнёрам Расіі і самай паспяховай дзяржавай у СНД. Пра гэта сведчаць вынікі сацыялагічнага даследавання Усерасійскага цэнтру вывучэння грамадскай думкі (УЦВГД), якія былі прадстаўлены ўчора на прэс-канферэнцыі ў Маскве.

Паводле апытання, у 2015 годзе 72% расіянаў назвалі найбольш паспяховай краінай СНД Беларусь. На другім месцы, на думку 50% удзельнікаў — Казахстан. Летась аналагічныя адказы далі адпаведна 66% і 45% рэспандэнтаў. Радзёў называюцца іншыя дзяржавы постсавецкай прасторы. Украіна, пакінуўшы тройку лідараў у 2014 годзе, сёлета не змагла аднавіць сваіх пазіцый. З 2010-га па 2013 год амаль п'ятак частка расіянаў (ад 17% да 21%) называлі Украіну найбольш паспяховай, у 2014 годзе так адказалі толькі 2% рэспандэнтаў, сёлета — толькі 1%.

Кожны дзясяткі расіянін адзначыў як найбольш паспяховай такіх краін, як Армения (11%) і Азербайджан (10%). 6% лічыць самай паспяховай Грузію, 4% — Кыргызстан, па 3% — Туркменістан і Узбекістан, па 1% апытаных назвалі Малдову і Таджыкістан.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўзначальвае рэйтынг даверу расіянаў сярод кіраўнікоў краін СНД (63%). Прэзідэнту Казахстана Нурсултану Назарбаеву давярае 45% расіянаў, іншым кіраўнікам дзяржаў СНД выказала давер менш чым дзясятая частка апытаных. Беларусь лідзіруе таксама і ў ацэнцы расіянамі ўзроўню забеспячэння правоў рускамоўнага насельніцтва — 69%.

Надзея АЛЕКСАНДРОВІЧ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПадЗЕЙ

Баевікі ІГІЛ рабуюць захопленыя тэрыторыі

Мінфін ЗША падлічыў, што баевікі ІГІЛ атрымалі да \$1,5 млрд ад рабавання і гандлю нафтай. Баевікі забароненай у многіх краінах тэрытарыяльнай арганізацыі «Ісламская дзяржава» скралі парадку 1 млрд долараў з банкаў у Сірыі і Іраку, а таксама зарабілі 500 млн на продажы нафты на чорным рынку, і гэта толькі мінімальны прыбытак паводле ацэнак экспертаў. Грошы з сірыйскіх банкаў баевікі «Ісламская дзяржава» атрымалі, дабраўшыся да банкаўскіх сховішчаў захопленых імі фінансавых устаноў. Акрамя таго, тэрыторыі займаюцца рабаўніцтвам насельніцтва ў раёнах, якія бяруць пад кантроль.

Прэзідэнт Эстоніі сабраўся жаніцца

Прэзідэнт Эстоніі Томас Хендрык Ільвес заручыўся з супрацоўніцай міністэрства абароны Латвіі Іевай Купцэ.

«Томас Хендрык Ільвес і Іева Купцэ заручыліся ў сярэдзіне лістапада. Гэта было іх асабістае рашэнне, і яно не звязана з прэзідэнцкімі абавязкамі Томаса Хендрыка Ільвеса», — паведаміў прэс-сакратар прэзідэнта. Паводле звестак СМІ Латвіі, Купцэ і Ільвес знаёмыя некалькі гадоў. Купцэ не замужам, у яе ёсць сын ад пасла Латвіі ў Грэцыі Іварса Пундурса. Яна працуе кіраўніком сектара каардынацыі кібербяспекі міністэрства абароны Латвіі. Да гэтага была на дыпламатычнай працы ў МЗС Латвіі, працавала ў прадстаўніцтва краіны ў НАТО і была спецпрадстаўніцай ЕС у Азербайджане. 61-гадовы Ільвес і яго былая жонка, 47-гадовая Эвелін Ільвес, развяліся пасля 11 гадоў шлюбу ў красавіку гэтага года.

Словам года ў Германіі стала «бежанцы»

Нямецкае слова «flüchtlinge» («бежанцы») названа словам года ў Германіі, пра гэтае рашэнне абвясціла 11 снежня Таварыства нямецкай мовы.

На другім месцы апынулася французская фраза «Je suis Charlie», якая стала лозунгам акцыі ў падтрымку французскага сатырычнага часопіса Charlie Hebdo, парыжскай рэдакцыя якога падверглася ў студзені нападзе тэрарыстаў. На трэцім месцы — неалагізм «drehit», які ўзнік падчас дэбатаў аб магчымым выхадзе Грэцыі з эўразоны. Усяго ў спіс GfS увайшлі 10 слоў і фраз.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Гэтыя звывікі забіваюць чалавека раней часу

Акрамя тытуню, спіртнога і нізкай фізічнай актыўнасці, адраўцы ў магілу раней часу могуць і, здавалася б, баксрыўдныя звывікі.

Спіс з шасці фактараў, якія павялічваюць верагоднасць дачаснага сыходу з жыцця, прадставілі даследчыкі з Сіднейскага ўніверсітэта. Наукоўцы грунтоўна даследавалі на шасцігадовым назіранні за 230 тысячамі людзей, старэйшых за 45 гадоў. У іх ладзе жыцця спецыялісты вылучылі шэсць звывічак, кожная з якіх паасобку аказвае негатывны ўплыў на здароўе, а ў спалучэнні ў шэсць разоў павялічвае рызыку ранняй смерці.

Большая частка фактараў з новага спіса добра вядомая: курэнне, злоўжыванне алкаголем, адсутнасць фізічнай актыўнасці і няправільнае харчаванне. Да іх дадалі сядзячы лад жыцця — больш за сем гадзін на дзень, а таксама недахоп ці лішак сну. Паводле слоў экспертаў, іх даследаванне яшчэ раз даказала, што наведванне спартыўных залаў некалькі разоў на тыдзень не дапамагае кампенсавать негатывныя эфекты ад шкодных прыхільнасцяў і невыканання рэжыму сну.

Я зноў выбіраю «Звязду»

Лілія ЗАРЭЦКАЯ,

вядомая майстрыха-вышывальшчыца, жыхарка м. Навасёлкі, Пастаўскі раён:

«...ГАЗЕТА НА РОДНАЙ МОВЕ, А ТАМУ І РОДНАЯ»

Са «Звяздой» наша вялікая сям'я сябрае ўжо вельмі даўно, з маладзых гадоў. Шчыра паважаю яе мой нябожчык муж, а калі падраслі, то і нашы дзеці. Газета была — і цяпер застаецца — ці кавай для ўсіх пакаленняў. Ды інакш, відаць, і быць не павінна, бо друкуецца яна на роднай беларускай мове, а таму і родная...

Цяпер я ўжо на пенсіі. «Звязда» па-ранейшаму на маім сталле, праўда, вылісваем яе на дваіх з дачушкай. Тацянка мая жыве побач, і газета вельмі дапамагае ёй у яе настайнічак працы. Да таго ж некалі ў звяздоўскай латарэі Таня выйграла прыгожы парасон, а надаўна — яшчэ і прас. Ну як можна здрадзіць такой газеце? Ніяк! А тым больш калі асабіста ведаеш многіх журналістаў.

Шмат гадоў таму я пазнаёмілася з фотакарэспандэнтам «Звязды» Яўгенам Пясецкім. Мы дагэтуль абмываемся віншаваннямі. Сярод іх ёсць вельмі дарагія мне вершы-прысвячэнні (адно — у спецыяльнай рамачцы, на сталле), ёсць яго кніга, якую я атрымала з вялікай радасцю... Дзівам дзіўлюся: ён такі заня-

ты — то там здымае, то тут, аб'ехаў усю Беларусь, але ж знойдзе час, каб напісаць колькі радочкаў, павіншаваць.

Была ў мяне ў гасцях і разумніца Алена Ляўковіч. Яе прывозіла мая самая дарагая прычэлька, некалі — шчыра прыхільніца і актыўная аўтарка «Звязды» Ніна Маркаўна Захарэвіч, па смерці якой душа мая баліць і дагэтуль.

Цікава, павучальна выступаюць са старонак газеты і мае даўнія знаёмыцы Сяргей Рублёўскі, Анатоль Кляшчук, Аляксандр Пукшанскі...

Даўно было, але ж і цяпер я досыць часта успамінаю Дзень беларускага пісьменства, які праходзіў у нашых Паставах. Колькі цікавых людзей тады з'ехалася! Колькі слоў прагучала са сцэны! Але звяздоўскае было самым шчырым, самым адметным!

Таму ж адбылося маё знаёмства з Валянцінай Доўнар. Згадзіцеся: які б ні быў настрой (нават вельмі кепскі!), а пачытаеш яе «...Народ на провадзе!» ці «Простую мову», і усё самотнае некуды адыходзіць, адступае назад.

Зрэшты, іншых журналістаў мне таксама чытаць цікава. Усім хочацца пажадаць здароўя і дабра.

А галоўнае — самой амаль стагадовай газеце хочацца сказаць: «Жыві, «Звязда», яшчэ многія-многія гады!»

Ад рэдакцыі. Як той казаву, вашымі малітвамі: клопатам і падтрымкай чытаноў.

Сітуацыя

ПОМНІК ПАТРЭБНЫ ЖЫВЫМ

Спрэчка, якая разгарнулася паміж жыхарамі вёскі Агаркі, што пад Мінскам, і мясцовай уладай, нарэшце, скончылася. Прычынай канфлікту, які цягнуўся больш чым паўгода, стаў помнік ахвярам Вялікай Айчыннай вайны. Каб канчаткова расставіць кропкі над «і», карэспандэнты «Звязды» выехалі на месца.

Свая Хатынь

Здаўна помнік стаў на месцы трагедыі. Гітлераўцы ўварваліся ў Агаркі 5 сакавіка 1943 года (па іншых звестках, 3 сакавіка). Людзей сганелі ў хату і падпалілі. Полымі абарвала жыцці 27 чалавек, у тым ліку старых і дзяцей. Праўда, на помніку — 25 прозвішчаў. Астанкі дваіх (а па сцверджанні старажылаў, чатырох) пацярпелых спачываюць на могілках у вёсцы Рогова, што недалёк. Іх пахавалі сваімі, якія апазналі на папярэйшых тое, што засталося ад родных... Для астатніх жа брацкай магілай стала месца іх гібель.

Аплакаваючы сваёю і знаёмых, на тым месцы, дзе стаяла хата, аднавіваючы паставілі драўляны крыж. Толькі праз некалькі дзесяцігоддзяў пасля вайны тут з'явіўся помнік, на якім увекавечылі імяны загінулых. Удзячныя месціцы даглядалі яго ўвесь час, зрабілі драўляную агароджу, пасадзілі чатыры дрэўцы, якія сімвалізавалі вулгі загарэлай хаты. Прыходзілі сюды з кветкамі, прыводзілі да месца трагедыі нашчадкаў — каб на рэальным прыкладзе паказаць, якой цаной была здобыта Перамога. Потым ужо нашчадкі вадзілі сюды сваіх дзяцей, унукаў. У жыхароў Агаркаў была свая Хатынь.

Помнік стаў на гэтым месцы, дзе вясной 1943-га і здарылася трагедыя.

Як яго пераносілі

Але аднойчы сюды прыехалі рабочыя і пачалі разбураць помнік. У Лашанскім сельсавеце, на тэрыторыі якой знаходзіцца вёска, з нагоды 70-годдзя Перамогі вырашылі зрабіць рэканструкцыю: з цягам часу пастамент нахіліўся, і стэла магла ўпаці ў любы момант. Змытыя дажджамі і вышывіла на сонцы літары невыразна чыталіся...

Рэканструкцыя адбылася. Толькі ці рэканструкцыя? Помнік па-ранейшаму застаўся ў непрывабным выглядзе, але яго перанеслі ў іншае месца. А ў напамін аб хаце, дзе вясной

1943-га здарылася трагедыя, засталася купа смецця, якое неўзабаве прыбраві.

«Мы бачылі, як хата гарэла...»

Змірыцца з пераносам некаторых мясцовых жыхары не маглі. У хаце, дзе згарэлі вяскоўцы, Яніна Ташчакова была не раз. Тут з сынам Міхаілам жыла матчына цётка Тацяна на Абрамчык. Разам з гаспадыняй у полымі загінулі стрыечная сястра Яніны Васільеўны Марыя Пятліцкая з мужам і дачкой, і маці і сваяк Мікалай. Дзядзька Міхаіл толькі цудам выбраўся з агню, але з атрыманымі апёкамі доўга не пражыў.

— Сем сваёю адабрала ў мяне гэтая трагедыя... І як я магу спакойна глядзець на тое, калі помнік стаіць не на месцы пахавання? — абуралася жанчына.

Магла ў тым полымі апынуцца і Яніна Васільеўна. У той дзень яна, дзесяцігадовая дзюччынка, ікраз гасцявала з маці ў бабці, што жыла ў сярэдзіне вёскі (у гэтай хаце, дарчы, жанчына жыве і сёння). Сусед, Аляксандр Кулаковіч, папярэдзіў: у вёсцы гітлераўцы. Трэба хавацца! Так і праседзлі ў стозе сена памятнага месца. — Калі да чарговай гадзінны Перамогі прадстаўнікі сельвыканкама прыехалі і ўсталювалі тут помнік, людзі былі вельмі удзячны. Ні адзін чалавек ніколі не нанёс шкоды гэтай пахаванню. Не зраклана яго і калгасная тэхніка, якая ўвесь час праязджала побач.

Нягледзячы на тое, што даўно жыве ў Мінску, Святлана Кузняцова неаб'явава да таго, што адбылося з помнікам. У вёсцы жыве ў дзед, жылі бацькі, сама жанчына выраста пабач.

— На наш погляд, неабходна было проста добраўпарадкаваць гэтае месца, падправіць пастамент, які нахіліўся, — пераканана Святлана Пятроўна. — Мы былі гатовы, што яго павернуць «тварам» да дарогі.

Як лічыць Ніна і Генадзь Марціёнка, перш чым нешта рабіць, трэба было сабраць людзей і спытаць іх.

Людміла Петрушэнка хоць не карэнны жыхар вёскі, але перажывала не менш. «Мы вельмі часта прыходзілі да помніка з унукамі, — кажа яна. — Яны пакідалі тут цукеркі — маленькім дзеткам, якія ніколі не пакаштавалі іх».

— Да такіх месцаў звычайна пракладзены сцэжкі, вакол растуць дрэўцы, у найлепшым выпадку і на лавачку можна прасесці, — гаворыць Генадзь Марціёнак.

Цяпер месца, дзе здарылася трагедыя, абгароджана жалезным ланцюгом. Помнік жа сіціла стаіць на вялікай пусты. Так, зараз ён бачны з дарогі, але цікавы падарожнік наўрад ці разбярэцца, што за прозвішчы выбіты на ім.

Просьбы мясцовых жыхароў вярнуць помнік на месца ніякіх вынікаў не далі. Многія ўжо і не верылі, што атрымаецца аднавіць гістарычную справядлівасць.

Жыхары настойвалі: «Вярніце помнік на месца!».

Святое месца

Марыі Смолікавай было тры гады, калі памерла бабуля, але яна і сёння памятае, як тая прыводзіла іх, дзядзю, сюды. «Гэты помнік быў увавабленнем яе найвялікшага гора, — лчыць жанчына. — На Радаўніцу тут шмат людзей збіралася. Хадзілі ўвесь час і мы. Кветкі насілі, запальвалі ладанкі, плакалі і размаўлялі з тымі, хто згарэў».

— Для ўсіх жыхароў вёскі гэтае месца было святое і недатыкальнае, — гаворыць Святлана Кузняцова, дом якой знаходзіцца насупраць памятнага месца. — Калі да чарговай гадзінны Перамогі прадстаўнікі сельвыканкама прыехалі і ўсталювалі тут помнік, людзі былі вельмі удзячны. Ні адзін чалавек ніколі не нанёс шкоды гэтай пахаванню. Не зраклана яго і калгасная тэхніка, якая ўвесь час праязджала побач.

Нягледзячы на тое, што даўно жыве ў Мінску, Святлана Кузняцова неаб'явава да таго, што адбылося з помнікам. У вёсцы жыве ў дзед, жылі бацькі, сама жанчына выраста пабач.

— На наш погляд, неабходна было проста добраўпарадкаваць гэтае месца, падправіць пастамент, які нахіліўся, — пераканана Святлана Пятроўна. — Мы былі гатовы, што яго павернуць «тварам» да дарогі.

Як лічыць Ніна і Генадзь Марціёнка, перш чым нешта рабіць, трэба было сабраць людзей і спытаць іх.

Людміла Петрушэнка хоць не карэнны жыхар вёскі, але перажывала не менш. «Мы вельмі часта прыходзілі да помніка з унукамі, — кажа яна. — Яны пакідалі тут цукеркі — маленькім дзеткам, якія ніколі не пакаштавалі іх».

— Да такіх месцаў звычайна пракладзены сцэжкі, вакол растуць дрэўцы, у найлепшым выпадку і на лавачку можна прасесці, — гаворыць Генадзь Марціёнак.

Цяпер месца, дзе здарылася трагедыя, абгароджана жалезным ланцюгом. Помнік жа сіціла стаіць на вялікай пусты. Так, зараз ён бачны з дарогі, але цікавы падарожнік наўрад ці разбярэцца, што за прозвішчы выбіты на ім.

Просьбы мясцовых жыхароў вярнуць помнік на месца ніякіх вынікаў не далі. Многія ўжо і не верылі, што атрымаецца аднавіць гістарычную справядлівасць.

«Так вырашыла камісія»

— Напярэдадні святкавання Дня Перамогі да нас неаднаразова звярталіся грамадзяне — як мясцовыя жыхары, так і тыя, хто жыве на тэрыто-

рыі сельсавета, — з нагоды рэканструкцыі помніка ў вёсцы Агаркі, — пракаментавалі сітуацыю старшыня Лашанскага сельвыканкама Віталій КАРКАЧОУ. — Была створана камісія, якая падчас абследавання вызначыла, што аб'ект з двума надмагільнымі камянямі на брацкай магіле 25 мірных жыхароў, усталяваны ў 1990 годзе ў вёсцы Агаркі, меў непрывабны эстэтычны выгляд, яго падмурак прасеў і помнік пакасіўся. Акрамя таго, ён стаў «тварам» да агароджы. Таму, каб не страціць гістарычнае значэнне помніка і захаваць усю 20-метровую ахоўную зону, было прынята рашэнне правесці рамонтныя работы. Мы знайшлі спонсараў, якія ахвяравалі дзеля гэтага каля 3 тысяч долараў, запрасілі спецыяльных работнікаў, які і правялі рэканструкцыю помніка.

Тое, што помнік павярнулі да дарогі і перанеслі яго на мінімальную адлегласць, на думку мясцовага кіраўніцтва, — адзінае правільнае рашэнне. Камісія, створаная пры райвыканкаме, таксама палічыла, што вяртаць помнік на ранейшае месца нерацыянальна.

— Гэта прывядзе да вялікіх работ па выкарчаванні пнёў і выдаленні караняў, — патлумачыў старшыня сельсавета Савета. — Месца, дзе раней знаходзіўся помнік, з'яўляецца брацкай магілай мірных жыхароў, а работы могуць парушаць пахаванне. Таму, каб ніхто не хадзіў па касцях, было прынята рашэнне абгародзіць месца трагедыі і па магчымасці зрабіць там палегчаную платформу з указначэннем імён загінулых.

Каб упэўніцца ў правільнасці гэтага рашэння, сельвыканкам правёў сярод насельніцтва анкетаванне. У выніку са 153 апытаных праведзенаму рэканструкцыю падтрымаў 151 чалавек.

Толькі мясцовыя жыхары, якія змагаліся за вяртанне помніка на месца, прызналіся, што ні ў якім анкетаванні не ўдзельнічалі...

Пакуль матэрыял рыхтаваўся да друку, мясцовыя жыхары і сваёй загінулым падчас вайны людзей звярнуліся ў Адміністрацыю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь... Неўзабаве ў Агаркі прыехалі рабочыя, і праз некалькі дзён помнік заняў сваё — гістарычнае — месца. Праўда, павернуты ён воў да дарогі.

Зараз мясцовыя жыхары ініцыююць збор сродкаў на яго рэстаўрацыю і добраўпарадкаванне прылеглай тэрыторыі.

Вераніка КАНЮТА, kanyuta@zviazda.by
Мінскі раён

Зялёны свет

ЭКАЛАГІЧНЫЯ ПАГРОЗЫ — ТРАНСГРАНІЧНЫ ІНТАРЭС

У Мінску падвялі вынікі трохгадовага праекта Праграмы развіцця ААН «Узаемазвязь паміж праблемамі наваколля і бяспекі ў Беларусі», які ажыццяўляўся пры ўдзеле Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы наваколля. Асабліва ўвага ў праекце надавалася рэгіянальнаму супрацоўніцтву.

ментаваны да выкарыстання ў іншых краінах, — распавёў спецыяліст.

Другім вялікім праектам стаў маніторынг рызык паводкі ў басейне ракі Ясельды. Вынікам сталі спецыяльныя карты небяспекі паводак і рызык паводкі. У першых пазначаны зоны заталення і іх магчымыя глыбіні, у другіх — аб'екты, якія трапляюць у гэтыя зоны. Былі падрыхтаваны тры сцэнарыі рознага развіцця падзей на рацэ, напрыклад, на той выпадку, калі дамба на водных аб'ектах правзе. Устаноўлены тры аўтаматызаваныя станцыі маніторынгу ўзроўню вады. Ацэнены рызык паводкі ў Пінску, Дзятлавічах, Бярозах.

ПАРТНЁРСТВА ДЛЯ РАШЭННЯ ПРАБЛЕМ

Праект склаўся з трох вялікіх кампанентаў: развіцця супрацоўніцтва і рэгіянальных інструментаў па ахове наваколля, павышэння ўзроўню інфармаванаасці насельніцтва і ўдзелу ў прыняцці рашэнняў, рэгіянальнай каардынацыі. Кіраўнік праекта Наталія ГУБСКАЯ адзначыла асноўныя дасягненні: быў зроблены паспяхоўны аналіз дзейнасці па распрацоўцы радовішча меду «Хаціслаўскае», праведзены ацэнка і маніторынг рызык паводкі ў басейне ракі Прыпяць, унесены прапановы па змяненні небяспечнасці нафта- і газ-заправоду ў Беларусі. Цягам трох гадоў вялася маштабная інфармацыйная праца, у яе рамках былі распрацаваны два вучэбныя курсы па пытаннях змянення клімату для спецыялістаў у галіне аховы наваколля і студэнтаў.

— Сам праект паказваў дастаткова эфектыўнае партнёрства міжнародных арганізацый і зацікаўленых прадстаўнікоў беларускіх арганізацый. Мы атрымалі добры вопыт на базе рэгіянальнага супрацоўніцтва. Мяркую, гэтая невялікая лепта дазволіць нам і далей паспяхова развіваць міжнароднае супрацоўніцтва і пазіцыянаваць нашу краіну як актыўнага і адказнага удзельніка падобных працэсаў, — падсумавала першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы наваколля асяроддзя Ія МАЛІКІНА.

ПАВОДКУ АДСОЧЫМ ПА КАРЦЕ

У рамках першага кампанента было праведзена даследаванне уздзеяння Хаціслаўскага радовішча меду (знаходзіцца на мяжы з Украінай) на наваколле Украінскага боку. Раней агучваліся меркаванні, што распрацоўка радовішча наносіць шкоду Шацінскім азёрам. Група экспертаў з розных краін займалася праверкай гэтай гіпотэзы.

Кіраўнік упраўлення дзяржаўнай экалагічнай экспертызы Мінпрыроды Аляксандр АНДРЭЕЎ адзначыў, што негатыўны наступстваў ад распрацоўкі радовішча на стан азёр не зафіксавана.

— Мы працягваем маніторынг аб'екта, замеры паказваюць выдзяцка кожнага 10 дзён. Ён будзе ажыццяўляцца да таго часу, пакуль будзе распрацоўвацца мел. Наш сумесны вопыт рэка-

КЛІМАТ — ДЛЯ ЭКСПЕРТАЎ І СТУДЭНТАЎ

У рамках інфармацыйнага кампанента быў зроблены акцэнт на кліматычнай адукацыі. Такім багажом ведаў мусяць авадоўцаў работнікі энергетычнай, прамысловыя і транспартнай галін, супрацоўнікі экалагічных інспекцый і гідратэраэлагічных службаў. Для іх быў распрацаваны вучэбны курс «Змяненне клімату і экалагічная бяспека». Не абышлі ўвагай і студэнтаў — для вышэйшых навучальных устаноў краіны была зроблена эксперыментальная вучэбная праграма. У верасні новы вучэбна-метадычны комплекс «Змяненне клімату: наступствы, змякчэнне, адаптацыя» прайшоў апрабаванне ў Віцебскім дзяржаўным універсітэце імя П. М. Машэрава.

У рамках трэцяга кампанента — рэгіянальнага супрацоўніцтва — распрацавана праектная прапанова «Трансгранічнае супрацоўніцтва для змянення клімату ў басейне ракі Нёман». Таксама прадстаўлена агульнае бачанне Беларусі, Малдова і Украіны пры інтэграцыі праблем наваколля і бяспекі ў сістэму рэгіянальнага супрацоўніцтва ва Усходняй Еўропе, вызначаны прыярытэты праграмы будучага супрацоўніцтва ў рамках ініцыятывы «Наваколле і бяспека» ва Усходняй Еўропе да 2020 года.

Мяркуюцца, што заканчэнне праекта стане падмуркам для новых ініцыятыў па развіцці рэгіянальнага і міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне аховы наваколля.

Кацярына РАДЗЮК, radziuk@zviazda.by

Танцуй і ў 70!

ШКОЛА СЯРЭБРАНАГА ЎЗРОСТУ

Аднойчы выхадзіш на пенсію і здаеш сабе заканамернае пытанне: чым бы заняцца? Многія краіны назапасілі ўжо вялікі вопыт у галіне работы з пажылымі. Іх веды і напрацоўкі актыўна выкарыстоўваюцца, удасканальваюцца. Шэраг грамадскіх арганізацый пераймаюць такі вопыт і ўкараняюць у нашай краіне.

Беларускае таварыства Чырвонага Крыжа мяркуе, што аднаразова перадача гумантаркі — гэта не тое, што насамрэч бывае неабходна адзіночным людзям у пажылым узросце. Пажылыя ўцягваюцца ў тое, каб самім вырашаць, што і як рабіць у вольны час, якога так не хапала, пакуль даводзілася працаваць. Гэта могуць быць не проста канцэрты самадзейнасці. Так, некаторыя жанчыны-валанцёры вырашылі дапамагчы сем'ям, якія выхоўваюць дзіця-інваліда. Можна сказаць, яны сталі сапраўднымі бабунямі для чужых дзяцей. А ў Дуброўне Віцебскай воласці ініцыятыўная група пажылых удававала аўтастаную для вадзіцеляў-інвалідаў. У Гродне ж цяпер працуе цэлы валанцёрскі цэнтр, куды могуць прыходзіць усё, хто хоча сабе здольным на падобную дзейнасць, і пажылыя не застаюцца убаву, а працягваюць неверагодную актыўнасць. У

цэнтры можна не толькі азнаёміцца з тым, што такі валанцёр, але і атрымаць цікавыя веды — па карысных уласцівасцях раслін або правядзенні масажу.

У Тэрытарыяльным цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Маскоўскага раёна стаяць спатачку вырашылі арганізаваць аддзяленне дзённага знаходжання для пажылых, у якіх ёсць нейкія праблемы са здароўем, аднак з рознымі пытаннямі пачалі звяртацца звычайныя актывныя пенсіянеры. «Так пачала дзейнічаць Школа сярэбранага ўзросту, якую наведваюць звыш 30-ці чалавек, — тлумачыць супрацоўнікі цэнтру. — Ёсць гурткі бальных танцаў, танцаў свету, вакальнае тэатр «Матуліна хата», ансамбль «Брыльянчак», гурт аматараў бардаўскай песні, дэкарэтыўнага

мастацтва, дзе з самых розных прыродных матэрыялаў вырабляюцца рэчы неверагоднай прыгажосці; ёсць і камп'ютарныя курсы. Выкладчыкаў і наставнікаў для трэнажорнай залы, для гуртка па прафілактыцы захворванняў пазнавочніка, кітайскай гімнастыкі запрашаюць на валанцёрскай аснове. У межах аграшколы пажылыя самі дзеляцца паміж сабой вопытам пасадак і догляду сядзібы, а ў клубе аматараў вандравых даведваюцца, хто куды ездзіць, якіх грошай гэта каштавала, як знайсці самы танны варыянт для самастойнага падарожжа».

З мастрычкіна звыш 800 чалавек пачалі заняткі ва Універсітэце трэцяга ўзросту, які працуе ў Мінску, Гродне і Брэсце і таксама намагаецца ўцягнуць пажылых у адукацыю, творчае развіццё і валанцёрства. Дарэчы, выкладанне ажыццяўляецца, зноў жа, на добраахвотнай валанцёрскай аснове. У спецыяльна адкрытым валанцёрскім цэнтры перадаюцца веды навічкам. Але асноўныя кірункі навування ва ўніверсітэце — журналістыка, сацыяльная работа і псіхалогія, камп'ютарныя курсы, замежныя мовы, краязнаўства. Цікавыя ідэі ў дадатковым навуванні (ёсць і такое) аналізую спецыяльна рада, якая выбіраецца на адзін год. На гэты год яна ўваключыла вельмі шырокі спектр дадатковых магчымасцяў для вучобы — вы-

вучэнне «фоташопа», складанне радавоў, прамоўніцкае майстэрства, школа здароўя, аздаўленчы комплекс, мода і стыль і інш. Дарэчы, навучанцы кажучы, што ходзяць на заняткі з вялікім задавальненнем, што жыцц стала цікавей — з новымі сябрамі, з пазітывам.

А грамадскае аб'яднанне «Новыя творы» ўжо не першы год укараняе незвычайную метадыку «Форум-тэатр», якая спрыяе разбурэнню стэрэатыпаў і ўмацоўвае сувязі паміж пакаленнямі. Для работы з гэтымі метадыкамі не патрабуюцца ніякі спецыяльны адукацыі або падрыхтоўкі; кожны і, што самае важнае, любога ўзросту ахвотны можа прыняць удзел у пастаноўцы, паспрабаваць сябе ў якасці актёра або гледца. Назва тэатра абумоўлена тым, што пастаноўкі павінны быць звязаны на нейкай праблеме і пошуку яе вырашэння. Калі ў звычайным тэатры прапануюцца гэтыя адказ, то тут кожны ахвотны можа выйсці на сцэну і ўмяшчацца ў ход п'есы — прапанаваць свой варыянт «разульвання» канфлікту. У гэтым выпадку тэатр — гэта рэспетыўная сістэма дыялогу і перамен у жыцці.

Святлана БАРЫСЕНКА, protas@zviazda.by

Асцярожна!

ЗАБОЙЦА БЕЗ ПАХУ

З надыходам халадоў пачасціліся выпадкі атручвання чадным газам

СО. За гэтымі дзвюма літарамі хаваецца вельмі атрутнае хімічнае злучэнне — чадны газ. Нават пры невялікай яго канцэнтрацыі чалавек адчувае слабы дрэнна. А калі яго доля ў навакольнай асяродку перавышае 100, то пачае дасягае больш за паўпрацэнта, то памышчанае фактычна ператвараецца ў газавую камеру — на тое, каб пачуць яго, у пацярпелага ёсць літаральна некалькі хвілін.

— 8 снежня чадны газ ледзь не нарабіў бяды ў вёсцы Неплі Брэсцкага раёна, — паведаміў начальнік упраўлення нагляду і прафілактыкі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Уладзімір РАФАЛЬСКІ. — Двое непаўналетніх дзяцей і іх маці, прачнуўшыся раніцай, адчулі моцнае недмаганне. Выклікалі хуткую дапамогу. Медыкі дыягнаставалі ў іх атручэнне чадным газам. Прычына здарэння пакуль высвятляецца, але ратаўнікі схіляюцца да таго, што ў газавым катле была неспраўная сістэма вентыляцыі.

На тэрыторыі Міншчыны за апошнія тры тыдні чадны газ трыўці людзей трыохі. У прыстальным раёне 16 лістапада суседзі знайшлі ў прыватным доме пенсіянера, які ляжаў на падлозе без прытомнасці. Яго эк-

странна шпіталізавалі ў абласную бальніцу. Трагедыя ледзь не здарылася праз тое, што стары велімі рана закрыві пачную заслонку. Таксама блізкай да драмы была сітуацыя ў Берасіно. 29-гадовая жанчына заталіла печ і зачыніла засаўку. Якраз у гэты час ёй пачала тэлефанавач маці. Кабета на званкі не адказвала, і маці, падумаўшы, што здарылася нешта нядробае, прыехала да яе. Аказалася, што своеасова — дачка страціла прытомнасць. Як пасля высветлілася, з прычыны рана закрытага коміна ў памяшканне пачаў прасочвацца чадны газ...

— Пазбягнуць атручвання гэтым рэчывам вельмі проста, — паведаміла карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар Мінскага абласнога упраўлення МНС Крысціна ЗАМЦАВА. — Пакуль вуголле цалкам не прагарыць, засаўку пачы зачыняць неглыба. Ды і самую печ трэба перастаць тапіць за дзве гадзіны да сну. Газавыя пліты таксама неглыба выкарыстоўваць як сродак ацяплення. Справа ў тым, што адкрытае полымя дастаткова хутка выпаліць кісларод вакол сябе і для нармальнай працы гарэлкаў яго ўжо будзе не хапаць. А замест вуглякіслага газу будзе ўтварацца чадны.

Валяр'ян ШКЛЕННІК, schklennik@zviazda.by

ЗВЯЗДА Да чытача з любовію! «ЗВЯЗДА» ЕДЗЕ ДА ВАС!

На наступным тыдні ва ўсіх абласных прайдуць «Дні падпісчыка» газеты «Звязда». Падчас іх адбудуцца сустрэчы журналістаў з чытачамі, можна будзе даведацца пра любімае выданне ад людзей, якія яго штодня ствараюць. Прызны, конкурсы, ну і, вядома ж, магчымасць падпісання на «Звязду», каб рэгулярна яе атрымліваць і зачытвацца цікавымі і карыснымі матэрыяламі ў наступным годзе. Завітайце на раённы вузел паштовай сувязі — сумаваць дакладна не давядзецца! Да сустрэчы!

«НАВАГОДНІ ФЭСТ ПРЫСМАКАЎ СА «ЗВЯЗДОЙ!» Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на I квартал або I паўгоддзе 2016 года, запінаўце картку ўдзельніка, выразаіце і дасылаце ДА 14 СТУДЗЕНЯ 2016 ГОДА ў рэдакцыю на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б.Хмяльніцкага, 10А. Сярод падпісчыкаў 15.01.2016 года будзе разыграны 7 мультыварак OURSSON і суперпрызы — кухонны камбайн Bosch. Вынікі будуць апублікаваны ў газеце «Звязда» да 25.01.2016 г. Прызны можна будзе атрымаць у рэдакцыі па 31.03.2016 г. пры прад'яўленні квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на I квартал або I паўгоддзе 2016 г. і пашпарта. Пасля 31 сакавіка выдана прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца. Умовы рэкламнай гульні «Навагодні фэст прысмакаў са «Звяздой!» чытайце ў №238 газеты «Звязда» ад 09.12.2015 г. Тэлефон для даведак (017) 284 44 04. ТЭРМІН ПРАВЯДЗЕННЯ ГУЛЬНІ — 3 12.12.2015 ПА 31.03.2016.

1 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на I квартал 2016 года. Прозвішча, імя, імя па бацьку. Падпіска аформлена і аплачана ў (адрозненне сувязі) на I кв. 2016 года. Жатні адрас і тэлефон (абавязкова) (індэкс). Удачы ў розыгрышы!

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга». г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 42-61-62
Продавец: ОАО «КЛУПОВБ», Витебская область, г. Глубокое, ул. Ленина, 1, (029) 509-02-27

Лот №1. Изолированное помещение с инв. №22010-1455, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Ленина, д. 1, пом. 2, общей площадью 503,9 кв. м, наименование – производственный корпус №1. Изолированное помещение с инв. №22010-5039, по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Ленина, д. 1, пом. 3, общей площадью 263,1 кв. м, наименование – фабричный цех. Начальная цена: 2 122 500 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 15 750 000 бел. руб. Шаг аукциона – 10 000 000 бел. руб.

Лот №2. Капитальное строение с инв. №22010-2666, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, 122, общей площадью 531,4 кв. м, наименование – склад-арочник. Имущество расположено на земельном участке с кадастровым №22155010001004903 площадью 0,3866 га. Начальная цена: 15 150 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 15 750 000 бел. руб. Шаг аукциона – 1 515 000 бел. руб.

Лот №3. Ограждение железобетонное 26 панелей высотой 1,5 м. Местонахождение: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, д. 127. Начальная цена: 15 150 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 1 515 000 бел. руб. Шаг аукциона – 750 000 бел. руб.

Лот №4. Капитальное строение с инв. №22010-11460, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, д. 127, общей площадью 58,3 кв. м, наименование – прощадная яма. Капитальное строение с инв. №22010-11455, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, 127, общей площадью 1242,9 кв. м, наименование – калитноарочник. Начальная цена: 1 503 100 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 150 310 000 бел. руб. Шаг аукциона – 75 156 000 бел. руб.

Лот №5. Капитальное строение с инв. №22010-11452, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, д. 124, общей площадью 1799,2 кв. м, наименование – оводохранитель (картостанция). Начальная цена: 2 467 000 650 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 246 706 000 бел. руб. Шаг аукциона – 123 354 000 бел. руб.

Лот №6. Капитальное строение с инв. №22010-11453, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, д. 131, общей площадью 2 322,6 кв. м, наименование – оводохранитель. Начальная цена: 1 443 200 250 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 144 320 000 бел. руб. Шаг аукциона – 72 161 000 бел. руб.

Лот №7. Капитальное строение с инв. №22010-11459, расположенное по адресу: Витебская обл., Глубокский р-н, г. Глубокое, ул. Кирова, д. 127, общей площадью 14,4 кв. м, наименование – подстанция подсобного хозяйства. Начальная цена: 32 676 300 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 3 267 000 бел. руб. Шаг аукциона – 1 633 500 бел. руб.

Лот №8. Грузовой фургон MAZ 43704.3, цвет белый, рег. знак АВ 531-2, 2008 г. в. Начальная цена: 100 725 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 10 072 000 бел. руб. Шаг аукциона – 5 037 000 бел. руб.

Лот №9. Трактор МТЗ 80, рег. знак БЯ 0815, 1992 г. в. Начальная цена: 52 500 000 бел. руб. без НДС. Размер задатка: 5 250 000 бел. руб. Шаг аукциона – 2 625 000 бел. руб.

ВТБ Закрытое акционерное общество Банк ВТБ (Беларусь) сообщает,

что решением Совета директоров ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) от 25 ноября 2015 года, протокол № 19, утверждены изменения в Проспект эмиссии облигаций Закрытого акционерного общества Банк ВТБ (Беларусь) четырнадцатого, пятнадцатого и шестнадцатого выпусков, утвержденных решением Совета директоров ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) от 10 ноября 2014 года, протокол № 14.

Утвержденные изменения зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 08 декабря 2015 года. С текстом изменений в Проспект эмиссии облигаций Закрытого акционерного общества Банк ВТБ (Беларусь) четырнадцатого, пятнадцатого и шестнадцатого выпусков можно ознакомиться по адресу местонахождения ЗАО Банк ВТБ (Беларусь): г. Минск, ул. Московская, д. 14.

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в дер. Лужки, дер. Грудок, дер. Дуброва Озеричко-Слободского сельсовета Смолевичского района Минской области

Table with 2 columns: No. and Description. Contains details about the auction format (open), date (21 January 2016), location (Ozerichko-Slobodskoye selsovets), and terms of sale.

Расходы по организации и проведению аукциона, затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона.

- 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме.
2. Документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков).
3. Счет в банке, на который перечисляется сумма возвращаемого балла.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТЫХ АУКЦИОНОВ

ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ Организатора торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, дом 5, тел. (0212) 42-61-62

Table with 2 columns: No. and Description. Lists lots for sale, including land plots and buildings, with their respective areas and starting prices.

Кадастровый номер, площадь, адрес, функциональное назначение земельного участка. Лот №1. Земельный участок с кадастровым №2218811010001033, площадью 0,1500 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Ветковский р-н, Октябрьский с/с, д. Шанеры, ул. Шестерова, 10 для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома.

Кадастровый номер, площадь, адрес, функциональное назначение земельного участка. Лот №1. Земельный участок с кадастровым №22088050660100198, площадью 0,2075 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Браславский р-н, Ахромовский с/с, д. Замосье, ул. Новых, 19 для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома.

Кадастровый номер, площадь, адрес, функциональное назначение земельного участка. Лот №1. Земельный участок с кадастровым №22088050660100198, площадью 0,2075 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Браславский р-н, Ахромовский с/с, д. Замосье, ул. Новых, 19 для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома.

Свидетельство о государственной регистрации и печать Белорусско-словацкого совместного предприятия «ВРАНОКСТРЕСС» УНП 101512154 считать недействительными в связи с их потерей.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 14 января 2016 года проводит 1-ый открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Table with 5 columns: No. of lots, Name of technical equipment, Location of object, Starting price, and Sum of bid price. Lists various vehicles and machinery for sale.

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казимир, д. 2, 6-й этаж 14 января 2016 г. в 11.00.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявления на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 11 января 2016 года.

Победитель аукциона обязан: 1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента проведения аукциона. 2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом.

жом в течение 5-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10-ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, обеспечение штрафа и денежные средства победителем лота перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: 3012244970018 в ОАО «Белинвэстбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 1530017319, УНП 101099370, БИК 153001369. Без НДС.

Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, mail@bsk.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Случицкий пивоваренный завод» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже одного лота имущества: здание административного корпуса, общ. пл. 2168,9 кв.м (инв. № 640С-27293); всовая, общ. пл. 25,8 кв.м (инв. № 640С-27303); переходная галерея, общ. пл. 65 кв.м (инв. № 640С-27304); элеватор, общ. пл. 1414,3 кв.м (инв. № 640С-27305); главный производственный корпус, общ. пл. 12370 кв.м (инв. № 640С-27312); производ. общ. пл. 30,8 кв.м (инв. № 640С-27313); не завершенное застроенное капитальное строение, общ. пл. 440,2 кв.м (инв. № 640У-72996); оборудование элеватора на земельном участке, площадью 3,1450 га по адресу: г. Случь, ул. Тугаринова, 1.

Начальная цена без НДС – 8 149 892 040 бел. руб. (стоимость снижена на 55%). Задаток 10% от начальной цены (814 989 240 бел. руб.), перечисляется по р/с № 30112860016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Предварительные изменения о проведении торгов опубликованы в газете «Звезда» от 31.10.2015, 24.11.2015. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится 23.12.2015 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 22.12.2015 до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 28 декабря 2015 года повторных торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание

обязательства, неуплаченных пеней

Table with 2 columns: No. and Description. Lists lots for sale, including land plots and buildings, with their respective areas and starting prices.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 553, и порядком проведения аукционов, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр инвестиций и приватизации» № 30121045701019 в региональный филиал №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190385858 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проводятся в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Процесс торгов начальной цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона. Аукцион проводится 28 декабря 2015 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Принем документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляется по адресу: г. Минск, ул. Советская, 119 в будние дни с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Телефоны для справок: (017) 327-48-36, 327-40-22 (УП «Минский городской центр недвижимости»).

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 24 декабря 2015 года на 19-ом открытом аукционе

проводит 17-ый от 01.10.2015 года повторный открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Table with 5 columns: No. of lots, Name of technical equipment, Location of object, Starting price, and Sum of bid price. Lists various vehicles and machinery for sale.

Условия и порядок проведения аукциона опубликованы в газете «Звезда» № 228 от 25.11.2015 г. Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, mail@bsk.by. Дополнительная информация к извещению № 223 от 18.11.2015, № 228 от 25.11.2015.

ВНИМАНИЮ ПОКУПАТЕЛЕЙ. Изменились условия приобретения имущества: победитель аукциона обязан произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом до 31 декабря 2015 года включительно.

В суд Случицкого района Минской области поступило заявление с просьбой ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим сведения о ГАЦКЕВИЧЕ Сергее Михайловиче, 5 мая 1980 года рождения, уроженце г. Бреста, проживавшем в г. Случьке Минской области (точные данные о месте жительства не известны), сообщить их суду в течение двух месяцев. Производство по делу приостановлено на два месяца со дня публикации. На определение может быть подана частная жалоба или принесен частный протест в Минский областной суд через суд Случицкого района в десятидневный срок.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона со снижением цены

по продаже доли (32,5%) в уставном фонде Белорусско-германского производственного совместного предприятия «Минский Мебельный Центр» общество с ограниченной ответственностью, принадлежащей ОАО «Молодеченский завод металлоконструкций», Местонахождение общества – СП «ММЦ»; ООО: 222310, Республика Беларусь, Минская область, город Молодечно, улица Великий Гостинец, 31 А корпус 3.

Размер уставного фонда – 2 176 000 долларов США. Начальная цена без НДС – 383 895 352 бел. руб. Задаток – 8 676 779 070 бел. руб. Шаг аукциона – 5%.

Задаток перечисляется на р/с №3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Полное наименование – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторном аукционе по продаже доли ОАО «Молодеченский завод металлоконструкций» в уставном фонде СП «ММЦ». ООО, проводимом 29 декабря 2015 г.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 30 (тридцати) календарных дней с момента подписания протокола о результатах аукциона. Уплата за объект производится в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Предварительные изменения о проведении торгов опубликованы в газете «Звезда» от 31.10.2015, 24.11.2015. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится 29.12.2015 в 11.30 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 28.12.2015 до 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6.

Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 13.10.2015.

С полным текстом извещения можно ознакомиться на сайте Организатора аукциона ino.by.

Дополнительная информация: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства, при Мостовском районном суде (Продавец) проводит повторный открытый аукцион со снижением цены по продаже имущества, обращенного в доход государства: одногоэтажный многоквартирный деревянный жилой дом с инв. №А12С-23015, расположенный по адресу: Гродненская обл., Мостовский р-н, Гладковский с/с, д. Жиличи, д. 16.

Земельный участок площадью 0,1074 га с кадастровым номером 424081002601000041 и земельный участок площадью 0,2351 га с кадастровым номером 424081002601000042. Начальная цена – 112 011 600 бел. руб. Задаток – 11 200 200 бел. руб. Шаг аукциона – 5%.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан произвести оплату всей стоимости Объекта с таким расчетом, чтобы денежные средства поступили на счет Организатора аукциона р/с № 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369 не позднее 2 месяцев 25 календарных дней (два месяца двадцать три календарных дней) с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Аукцион состоится 14.01.2016 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 12.01.2016 до 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6. Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 20.08.2015.

Условия участия, условия оплаты, а также полный текст извещения содержится на сайте Организатора аукциона ino.by. Телефоны для справок: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: No. and Description. Contains details about the auction, including the lot number, location, and terms of sale.

Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов должно: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и торгах по облигации об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством.

Проект решения собрания в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет Главного управления юстиции Витебского облисполкома № 36422903001037 в 2010 филиале ОАО БС «Беларусбанк», МФО 635, УНП 300020505 не позднее 15.00 04.01.2016.

Минимальная величина первого шага – 5% от первоначальной стоимости лота. В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

Совместное предприятие закрытое акционерное общество «Могилевский химкомбинат «Заря»

сообщает, что 22 декабря 2015 года в 14.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров с повесткой дня: 1. Об отмене решения Внеочередного общего собрания акционеров Общества от 19 августа 2015 г. об аннулировании части выпуска простых именных и привилегированных акций общества, выкупленных на баланс акционерного общества. 2. Об утверждении Уставного фонда общества. 3. Об внесении изменений в Устав общества.

Начало регистрации участников собрания в 13.00. Окончание регистрации в 13.50. Место проведения собрания: г. Могилев, пр. Шмидта, 114 (актовый зал). Дата формирования реестра владельцев ценных бумаг СП ЗАО «МХЗ»: для составления списка лиц, имеющих право на участие в Общем собрании акционеров, – 10.12.2015 г.

Проект решения собрания будет доступен для ознакомления акционерам по месту нахождения Общества в течение 7 дней до проведения собрания. Регистрация производится при предъявлении документа, удостоверяющего личность (паспорт), для представителя акционера – паспорт и доверенность. Наблюдательный совет

ВНИМАНИЮ КРЕДИТОРОВ ООО «ГРАНД РИТЗЛ» ООО «ГРАНД РИТЗЛ» сообщает об уменьшении своего уставного фонда. Новый размер уставного фонда ООО «ГРАНД РИТЗЛ» составит 772 000 белорусских рублей. За дополнительной информацией и для предъявления требований о досрочном погашении обязательств обращаться по адресу: 220053, г. Минск, ул. Орловская, 58, оф. 210К. УНП 192498820

ВАСІЛЬ МАРГЕЛАЎ: З ЛЮБЬЖ ВЯШЫЎІ — У ЛЮБОЕ ПЕКЛА!

3 роду бога вайны

У рамане «Аперацыю «Штурм» пацарэ раней…» расійскага пісьменніка Мікалая Іванова, які пачынаў свой пісьменніцкі шлях у дасантнай шматтыражыцы і прапашоў латынскую і чачэнскую бойні, ёсць такія радкі: «БВД — это вообще-то не «Воздушно-десантные войска». Это — «Войска Дяди Васи». Письменник меў на ўвазе іх стваральніка і шматтадовага камандуючага — генерала арміі Васіля Піліпавіча Маргелава. Пра яго хадзіла пры жыцці і ходзіць цяпер мноства легенд — рэальных, дадзменных і проста прудымых, якія, у сваю чаргу, вельмі нават маглі быць.

Цяпер цяжка сказаць, калі на Касцюковіцкай зямлі з’явілася прозвішча Маргелаў. Цалкам магчыма, лічаць некаторыя даследчыкі, што паходзіць яно ад імя Маркел, што ў старажытных рымлян азначала «ваўнічы», «прысвечаны Марсу» — богу вайны. Дарэчы, архіўныя дакументы сведчаць аб тым, што літара «г» у прозвішчы Васіля Піліпавіча пры яго жыцці неаднаразова знікала, змяняючыся на «к», а сам ён не асабліва абуряў гэтай аканчэнню.

Спакойна ставіўся ён і давольнай трактоўкі іншымі людзьмі сваёй нацыянальнай прыналежнасці. Аднойчы адзін з высокапастаўленых партыйных кіраўнікоў, разгаворыўшы тым, з якой зацікаўленасцю Маргелаў адстойваў свой пункт гледжання, са здзіўленасцю «Вядомая справа — бульбаш!» На што баявы генерал адказаў: «Я і бульбаш, і хахол, і велікорос. Адным словам — патомны славіян».

У службовыя карты камандзіра ўзвода В.П. Маргелава, складзенай у Аб’яднанай беларускай ваеннай школе імя ЦВК РСФУБЛІ ў 1931 годзе, у графе «народнасць» запісана «украінец», а ў графе «веданне моў» — «украінская, беларуская, руская». «Беларуская кароткая энцыклапедыя» сцвярджае, што Герой Савецкага Саюза, генерал арміі Васіль Піліпавіч Маргелаў — беларус. Кніга «Герой Савецкага Саюза — магіляўчане» (Мінск, 1965) таксама не пакідае сумненняў у гэтым. Па праве лічаць Васіля Піліпавіча сваім земляком чыхары раёнага цэнтру Касцюковічы Магілёўскай вобласці. Пра гэта сведчыць унікальная праца мясцовых краязнаўцаў — «Кніга памяці» і стэнд у музеі.

У аўтабіяграфіі Маргелава, напісанай у лютым 1939-га, знаходзім: «Нарадзіўся ў 1906 годзе, 27 снежня ў г. Днепрапятроўску». Заўважым, што гэты горад у 1906 годзе называўся Екацярынаславам і дата нараджэння дадзена па сучасным леталічэнні (па старым стылі яна выпадае на 14 снежня). А вась з годам нараджэння пасля адбылася блытаніна. Ва ўсіх пасляваенных крыніцах значыцца, што В.П. Маргелаў нарадзіўся ў 1908 годзе. Але не мог жа ён памыліцца, калі ставіў свой подпіс і пад паслужную картку, складзеную ў Беларускай школе імя ЦВК БССР. Як і чаму адбылося «амаладзжэнне» Васіля Піліпавіча на два гады — застаецца загадкай.

Скончыўшы царкоўна-прыходскую школу, ужо ў 13 гадоў, будучы генерал пачаў працоўную біяграфію вучнем у гарбарнай майстэрні, дзюма гадамі пазней паступіў «норбаробчы» у мясцовы «Хлебпрадукт». Неузбавае на камсамольскіх пудзёўцы Маргелава адпраўляюць на шахту.

У 1925 годзе на ўсю краіну працягваю партыйныя заклік: «Моладзь — даеш вугалі!» Што ж, дарога ў Екацярынаслаў было нежданага. Рыдлівае, кайло, цымянае святло «лячучы мільшы» і праца, цяжкая, да поту і болю ў суставах, але перапоўненая значнасцю — першыя савецкія металургічныя гіганты задыхаліся без вугалю. Не выканаў норму — не пакідаў пачуццё, перавыканаў — гонар табе і хвала. Пачаткоўцам у шахцёрскай справе паслабленне не рабілася. У збоі роўняў усё, зрэшты, як і перад непрадказальным характарам горнай пароды.

Першы крокі

Як бы там было далей — невядома, але яшчэ ў лютым 1921 года па загадзе Рэўваенсавета РСФУБЛІ ў Мінску былі арганізаваны кароткатэрміновыя пяхотныя курсы каманднага складу. У тым жа годзе яны двойчы мянялі сваю шылду і называліся спачатку курсамі Саўнаркама БССР, а потым, перайшоўшы ў вайскове ведамства, — Мінскімі пяхотнымі курсамі РСЧА. У кастрычніку 1924 года яны перасталі існаваць, а на іх базе была арганізавана 7-я Аб’яднаная ваенная школа імя ЦВК БССР з трохгадовым тэрмінам навучання. Назва «Аб’яднаная» з’явілася не выпадкова. На трох аддзяленнях рыхтаваліся кадравыя камандзіры для кавалерыі, артылерыі, пяхоты.

Васіль Маргелаў паступіў у гэтую школу, калі ваенная рэформа 1924-1925 гадоў, якая заняла асаблівае месца ў чарадзе карэнных пераўтварэнняў у СССР, была завершана. Упершыню ў ваеннай практыцы ў незвычайна кароткі тэрмін былі дасягнуты дзіўны эфект — Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія здабыла арганізаванасць і баяздольнасць. Асаблівы ўпор быў зроблены на стварэнне тэрытарыяльных, нацыянальных вайсковых злучэнняў, на пераход да адзіназначалі і больш якаснай падрыхтоўкі камандных кадраў, на ўмацаванне ролі партыі ў арміі.

Першым нацыянальным фарміраваннем у Заходняй ваеннай акрузе стала 2-я Беларуска-стралковая дывізія, і ў зачатку АВШ імя ЦВК БССР уваходзіла падрыхтоўка камандзіраў у першую чаргу менавіта для гэтай дывізіі.

У другім выданні вядомай кнігі «Беларуская ваенная акруга» аб 7-й Аб’яднанай школе згадваецца ў некалькіх радках: «Са сцен гэтай школы выйшлі такія вядомыя пасля военачальнікі, які В.А. Пянькоўскі, І.І. Якубоўскі, В.П. Маргелаў». Дадам, што ў гэты спіс магло б на прапе ўвайсці Герой Савецкага Саюза генерал-лейтанант Г.Т. Васіленка, намеснік камандуючага ПДВ генерал-лейтанант І.І. Піліпавіч і многія іншыя вышпункі.

Да нашых дзён будынак, у якім доўгія гады размяшчалася ваенная школа, не захавалася. Зараз на пляцы, на якім некалі чаканілі крок бу-

Васіль Піліпавіч Маргелаў (нарадзіўся 14 (27) снежня 1908 года ў Екацярынаславе, у сям’і выхадцаў з Беларусі Піліпа Іванавіча, рабочага-металурга, і Агафіі Сцяпанавы Маркелавых (прозвішча Маргелаў у Васіля Піліпавіча пасля будзе запісана як Маргелаў з прычыны памылкі ў партбілёце). Уздзельні паходу Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь у верасні 1939-га, савецка-фінскай і Вялікай Айчыннай войнаў. У далейшым — вядомы савецкі военачальнік, камандуючы Паветрана-дэсантнымі войскамі ў 1954-1959 і 1961-1979 гадах, генерал арміі (1967), Герой Савецкага Саюза (1944), лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1975), кандыдат ваенных навук (1968). І галоўнае — бацька пяцёрых сыноў.

дучыя чырвоныя камандзіры, адточваюць сваю стравую падрыхтоўку беларускія сувароўцы. У сярэдзіне дваццятых гадоў гэта быў цэнтр Мінска са шматгалосым і шумным базарам, які часта прыцягваў да сябе розных цёмных асоб. Бойкі гандалі не абходзіўся без канфліктаў, якія раз-пораз перарасталі ў сутычкі. Калі міліцыя не спраўлялася, вылучалі курсанты.

Распарадак дня ў школе быў жорсткім, але курсанты знаходзілі час і кнігі пачытаць, і на танцы схадзіць. Пасля пад’ёму, які адбываўся ў 6 гадзін 30 хвілін, — зарадка, сняданак, шосьць гадзін заняткаў. Восенню і зімой у раскладзе дамінавалі агульнаадукацыйныя прадметы: гісторыя, геаграфія, мова і літаратура, хімія, фізіка, нямецкая мова, Канстытуцыя СССР, і, вядома, марксіска-ленінская падрыхтоўка. У пералік ваенных дысцыплін уваходзілі: тапаграфія, гісторыя грамадзянскай вайны, ваеннае мастацтва, тактыка, агнявая падрыхтоўка, інжынерная справа. І хоць тэрміны «агульнавайсковы бой» і «агульнавайсковы камандзір» з’явіліся значна пазней, аднак рэальныя абрысы яны набілі ў такіх ваенных школах, як мінская. Тактыка пяхоты і кавалерыі (курсанты спасцігалі джыг’тоўку і прыёмы язды) вывучалася ў іх з упікам прымянення артылерыйскага агню.

«Гэта якраз той выпадак, калі камандзір, палкаводзец, военачальнік знайшоў свае вобшы, а войскі знайшлі свайго камандуючага».

Усё б нічога, але ў 1933 годзе пачалася грандыёзная чыстка партыйных радзю, а следам за ёй — абмен партбілетамі, які працягваўся да канца 1936-га. Варушылі мінулае, капаліся ў асабістым жыцці. Разам з тымі, хто членствам у партыі дасягнуў кар’ерысцкіх і шкурных мэт, з яе радзю выявіліся і тыя, хто, на думку адмысловай камісіі, «страціў бальшавіцкую пільнасць». У той жа час ішлі паказальныя выкрывіцці антыпартыйных груп, з удзельнікамі якіх не цырымоніліся.

Не раз у абарону таварышаў даводзілася выказвацца намесніку сакратара партбюро вучылішча Маргелаўу: яго слова былі значнымі, а сумленнасць і прыніповаць не дазвалялі лі крывіць душой. Калі надшыла і яго чарга замяніць стары, узору 1926 года, партыйны білет на новы, і адбыўся казус з літарай «к» у прозвішчы. Улік камуністаў у палітадзеле влі інструктар Мірціц Нейлер, палітрук Залман Эркін і машыністка Соня Місковіч. Хто з гэтых трына ўстаў у прозвішча Маргелава злучэнне «к», сёння скажаць цяжка, аднак у загадах па 596-м палку 122-й стралковай дывізіі, з якой Васіль Піліпавіч адпраўяўся на вайну з фінамі, ён значыўся ўжо капітанам Маргелавам.

Ён здзіўляўся. Людзі, ведамі і вопытам якіх ён чыцра захапіўся і лавіў кожнае слова, калі была такая магчымасць, такія выбітныя ваенныя аўтарытэты, як камандарм І.П. Убаровіч і маршал М.М. Тухачэўскі, раптам скінуўшы з сябе «шкуру ягняці», сталі «ворагамі працоўнага народа». Атмасферу, якая панавала ў той час, пазней апісаў у сваіх «Успамінах і разважаннях» маршал Г.К. Жукаў:

24 чэрвеня 1945 года. Масква. Парад Перамогі. Герой Савецкага Саюза В.П. Маргелаў — на чале зводнага палка 2-га Украінскага фронту.

«У краіне стварылася жудасная атмасфера. Ніхто нікому не даваў, людзі сталі бяжыць адзін аднаго, пабязгалі сустрэць і якіх-небудзь гутарак, а калі трэба было — стараліся гаварыць у прысутнасці трэціх асоб-сведкаў. Разгарнулася небывалая паліцэйская кампанія... Савецкія людзі, ад малаго да вялікага, не разумелі, што адбываецца, чаму так шырока распаўсюдзіліся сярод нашага народа арышты... Кожны сумленны савецкі чалавек, клядчыцца спаць, не мог цвёрда спадзявацца на тое, што яго не забяруць гэтай ноччу з якой-небудзь паклібніцкай нагоды».

Беларускую асобную ваенную акругу пазней назвалі «Галгофай Чырвонай Арміі». Тут былі арыштаваны ўсе, без выключэння, каман-

дзіры карпусоў. Пасля іх рэпрэсіі перакінуліся ў дывізіянае і палкавое званне. Ліхаманіла і мінская вучылішча. Адзін за адным пакідалі яго камандзіры, чые службовыя шляхі калі-небудзь, хоць на імгненне, перасякаліся са «зраднікамі справы рэвалюцыі», «заможнымі шлёмнамі, дыверсантамі і забойцамі».

У такіх умовах В.П. Маргелаў атрымаў прызначэнне на пасаду камандзіра батальёна 8-ю стралковую дывізію імя Ф.Э. Дзяржынскага і ў снежні 1938-га пакінуў Мінск.

Служба ў маладога афіцэра складалася даволі паспяхова: камандзір узвода, роты, батальёна. Пачатак савецка-фінскай вайны 1939-1940 гадоў Маргелаў сустрэў у якасці камандзіра асобнага лыжнага разведвальнага батальёна, на чале якога здзяйсняў дзёржкія рэйды ў тыл ворага.

Аб тым перыядзе сваёй ваеннай біяграфіі славетны генерал успамінае не любіў, але аб адным эпізодзе ўсё-такі расказаў.

Аднойчы, паглыбіўшыся кіламетраў на 10 на фінскую тэрыторыю, байцы выявілі свежую лыжную праціўніка. Наладзілі засаду, у якую праз некаторы час і трапілі фінскія лыжнікі. Але сярод іх вылучаліся некалькі чалавек у іншай форме. Аказалася, што гэта шведскія афіцэры, якія вывукалі магчымасць удзелу ў вайне на баку Фінляндыі шведскага экспедыцыйнага корпуса. І хоць прыпісалі тады камбату палітычную блізарукасць — маўляў, не тых у палон узяў — «нейтралі»-шведы маргелаўскі ўрок засвоілі: шведскі ўрад да канца вайны не адправіў у Фінляндыю ніводнага свайго салдата.

Вопыт лыжных ройдаў па варажых тылах успомнілі ў канцы восені 1941 года ў абложаным Ленінградзе. Маёру В. Маргелаўу даручылі ўзначаліць сфарміраваны з добраахвотнікаў Першы асобны лыжны полк марароў Чырванасцяжнага Балтыйскага флоту.

Ветэран гэтай часці М. Шувалюў успамінае: «Як вядома, маракі — народ своеасаблівы. Улобёныя ў марскую стыхію, яны не асабліва паважліва ставіліся да сваіх супалутных сабратаў. Калі Маргелава прызначылі камандзірам палка марскіх пяхотнікаў, некаторыя гаварылі, што ён там не прыжывецца, «браткі» яго не прымуць. Аднак гэты працоўца не спраўдзілася. Калі полк марароў быў пастроены для прадастаўлення новаму камандзіру, Маргелаўу, убацьшы перад сабой хмурых асоб, якія глядзелі на яго не асабліва прыязна, замест выкліка ў такіх выпадках слоў прывітання «Здраўствуйце, таварышці!», не задумваючыся, гучна крыкнуў: — Здрава, клёбнікі! Момент — і ў страі ніводнага хмурага твару.

Шмат слаўных подзвігаў здзейснілі маракі-лыжнікі пад камандаваннем маёра Маргелава. Задачы ім ставіў асабіста камандуючы Балтыйскага флоту віцэ-адмірал Трыбуц.

Глыбокі дзёржкі рэйды лыжнікаў па нямецкіх тылах зімой 1941-1942 гадоў былі несічаным галаўным болем для камандавання гітлераўскай групы арміі «Поўнач». Чаго каштаваў хоць бы дэсант на узбярэжжа Ладага ў напрамку Ліпкі-Шлісельбург, які ўстрыжывоў генерал-фельдмаршала фон Леоба настолькі,

Адмірал Флота Савецкага Саюза Сяргей Георгіевіч Гаршкоў стаў наракаць, што, маўляў, дэсантнікі крадуць у марароў цяльняшкі, Васіль Піліпавіч яму рэзка запрэчыў:

— Я сам у марской пяхоте ваяваў і ведаю, што заслугуюваць дэсантнікі і што — маракі!

А ваяваў Васіль Піліпавіч са сваімі «марпехамі» ліха. Вось яшчэ прыклад. У маі 1942-га ў раёне Вяняглава паблізу Сінявінскіх вышынь каля 200 гітлераўцаў прарваліся праз участак абароны суседняга палка і зайшлі ў тыл «маргелуцаў». Васіль Піліпавіч хутка аддаў неабходны распараджэнні і сам лёг за кулямёт «Максім». Тады ён асабіста знішчыў 79 фашыстаў, астатніх дабіла падаспелеа падмацаванне.

Дарэчы, у перыяд абароны Ленінграда ў Маргелава заўсёды быў пад рукой станковы кулямёт, з якога па ранацах ён здзяйсняў своеасабліваю стралковую зарадку: «падстрыгаў» чэргамі верхавныя дрэў. Потым усюквоў на каня і практыкаваўся з шашкай.

У наступальных баях камандзір палка не раз асабіста ўдзельнічаў у атаку свае батальёны, змагаўся ў першых рэдах сваіх байцоў, смела ўзвасаўся ў распалашыя баі, дзе яму не было роўных. Праз такія страшныя сутычкі фашысты і прарвалі марскіх пяхотнікаў «паласата смерць».

Гарачы снег

Хто чытаў раман Юрыя Бондарова «Гарачы снег» ці бачыў аднайменны кінатрылер, пастаўлены на гэтым рамане, хай ведае: прабожарам герояў, што сталі на шляху танкавай арміі Маншітэйна, якая спрабавала разарваць кальцо акружэння вакол 6-й арміі Паўлюса ў Сталінградзе, былі маргелуцаў. Гэта яны апынуліся на напрамку галоўнага удару фашысцкага танкавага кліна і здолелі не дапусціць прарыву, вастаўшы да падыходу падмацавання.

У кастрычніку 1942-га гвардыі падпалкоўнік Маргелаў стаў камандзірам 13-га гвардзейскага стралковага палка, які ўваходзіў у 2-ю гвардзейскую армію генерал-лейтананта Р.Я. Маліноўскага, што фарміравалася спецыяльна для звяржэння разгрому ворага, які прарываўся ў прыволжскія стэпы. Два месяцы, пакуль полк стаў у рэзерве, Васіль Піліпавіч напружана рыхтаваў сваіх байцоў да жорсткіх баёў за волжскую цвярдзіну.

Пад Ленінградом яму не раз даводзілася ўступаць у адзінаборствы з фашысцкімі танкамі, ён добра ведаў іх слабыя месцы. І зараз асабіста вучыў знішчальнікаў танкаў, паказваючы бранябойшчыкам, як адкрыць акол у поўны профіль, куды і з якіх дыстанцыі цэліцца з праціўнікавага ружжа, які кідаць гранаты і бутэлькі з запальнай смессю.

Калі маргелуцаў трымаў абарону на рубяжы ракі Мышкаўка, прыняўшы на сябе удар танкавай групой «Тот», што рвалася на злучэнне з групай прарыву Паўлюса, яны не спалохаіся найноўшых цяжкіх танкаў «Тыгр», не завагаліся перад нашым мацнейшым сапернікам. Яны зрабілі немагчымае: за пяць сутак баёў (з 19 па 24 снежня 1942-га), без сну і адпачынку, несучы цяжкія страты, спалілі і падбілі на сваім напрамку амаль усё танкі праціўніка. Пры гэтым полк захаваў сваю баяздольнасць!

У гэтых баях Васіль Піліпавіч быў моцна кантуханы, але строй не пакінуў. Новы 1943 год ён сустрэў са сваімі баіцамі, з «маўзерам» у руцэ, ведучы сваіх байцоў на штурм хутара Качельнікаўскі. Гэтым імклівым кідокам часцей 2-й гвардзейскай арміі ў Сталінградскай апялі з’явіліся паўнастаўлена тлустая кропка: апошняя надзея арміі Паўлюса на дзоблакладзасталі як дым. Потым было вызваленне Данбаса, фарсіраванне Дняпра, лютыя баі за Херсон і Яска-Кішынёўскага аперацыя... Трынаццаты падзек ад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага заслужыла 49-я гвардзейская Херсонская Чырванасцяжная ардына Суворова стралковая дывізія — дывізія Маргелава!

Заклучылі акард — баяскоўнае паланенне ў маі 1945 года на мяжы Аўстрыі і Чэхааславакіі танкавага корпуса СС, які прывяваўся на Захад, каб здаць амерыканцам. Сюды уваходзіла эліта бранятанкавых войскаў рэйха — эсэсаўскія дывізіі «Вялікая Германія» і «Мёртвая галава».

Як найлепшаму з найлепшых гвардыі генерал-маёру, Герою Савецкага Саюза В.П. Маргелаўу камандаванне 2-га Украінскага фронту даверыла гонар камандаваць франтавым зводным палком на Парадзе Перамогі ў Маскве 24 чэрвеня 1945 года.

Камандуючы

крылатай гвардыяй

Пасля заканчэння ў 1948 годзе Вышэйшай ваеннай акадэміі (з 1958-га — Ваенная акадэмія Генеральнага штаба) Васіль Піліпавіч прыняў Пскоўскую паветрана-дэсантную дывізію. Гэтаму прызначэнню папярэднічала сустрэча генерал-маёра В. Маргелава з міністрам абароны СССР маршалам Мікалаем Булганіным. У кабінете знаходзіўся яшчэ адзін генерал, таксама Герой Савецкага Саюза. Міністр абароны пачаў гутарку добрымі словамі пра Паветрана-дэсантныя войскі, іх слаўнае баявое мінулае, пра тое, што прынята разнаўнае рэзвіваць гэты малады род войск.

— Мы верым у іх і лічым неабходным умацаваць іх баявымі генераламі, якія вымушаны ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Што думаеце, таварышы? — спытаў ён.

Той, другі генерал, пачаў скардзіцца на раны, атрыманыя на фронце, сказаў, што ўрачы не рэкамендавалі яму вылікаць нагрукі, тым больш здзяйсняць парашутныя скачкі. Увогуле, адмовіўся ад прапановы міністра.

Генерал Маргелаў, які меў шмат раненняў за тры вайны, у тым ліку і цяжкіх, ды яшчэ ў ногі, задаў у адказ адзінае пытанне:

— Калі можна адправіцца ў войскі? — Сёння ж, — адказаў міністр абароны і моцна паціснуў яму руку.

Маргелаў разумее, што многае дзядзёца пачынаць з нуля і, як пачаткоўцу, спасцігаць мудрагелістую дэсантную навуку. Але ён ведаў і іншае: ёсць у гэтым родзе войск асабліва прыцягальнасць — дзёржасць, трывалая мужчынская спайка.

Праз гады ён распаўдаў карэспандэнту газеты «Красная зvezда»:

«Да 40 гадоў я абсалютна не ўяўляў сабе, што такое парашут, мне і ў сны скачкі не сніліся. Атрымаўся гэта само па сабе, а дакладней, які належыць у арміі, па загадзе. Я чалавек ваенны, калі трэба, гатовы хоць да чорта ў зубы. Вось так і дзавалюся, ужо генералам, зрабіць першы скачок з парашутам. Уражанне, скажу я вам, ні з чым не параўнальнае. Над табой раскрываецца купал, ты лануеш у паветры, як птушка, — дзілібог, спяваць хочацца! Я заспяваў. Але на адным захапленні не паездзіш. Зазываўся, за зямлю не сачыў, у выніку вымушаны быў тыдні два хадзіць з перавязанай нагой. Атрымаў урок. Парашутная справа — не толькі рамантыка, але і велізарная праца і бездакорная дысцыпліна...»

Потым будзе шмат скачкоў — са зброяй і без, днём і ноччу, з хуткасных ваенна-транспартных самалётаў. За час службы ў ПДВ Васіль Піліпавіч здзейсніў іх больш за 60. З парашутам ён скакаў нават у 65-гадовым узросце.

Працуючы ў звыклым для сябе рэжыме, дзень і ноч — суткі прэч, генерал Маргелаў хутка дамогся таго, што яго злучэнне стала адным з найлепшых у савецкіх дэсантных войсках.

Год 1970-х, аперацыйна-стратэгічнае вучэнне «Дзвіна». Вось што пісала пра яго газета Беларускай ваеннай акругі «Во славу Родины»: «Беларусь — краіна лясоў і азёр, і знайсці плячоўку для прызямлення неймаверна цяжка. Надвор’е не радавала, але і не давала падстаў для засмучэння. Прапарсавалі зямлю знішчальнікі-штурмавікі, з камандзірской будкі прагучала «Увага!» — і погляды прысутных звернуліся ўвось.

Вось ад першых самалётаў аддзяліліся буйныя кропкі — гэта баявая тэхніка, артылерыя, грузы, а потым, як гарох, з луюка Ан-12 пасыпаліся дэсантнікі. Але вянком выйдкі стала з’яўленне ў паветры чатырох «Антэў». Лічаныя хвіліны — і вась на зямлі ўжо цэлы полк! Калі апошні дэсантнік краўнуўся зямлі, Маргелаў спыніў секундмімер на камандзірскім гадзінніку і паказаў міністру абароны: 22 хвілін спатрэбілася для таго, каб васьем тысяч дэсантнікаў і 150 адзінак баявой тэхнікі былі дастаўлены ў тыл «праціўніка».

Бліскучыя вынікі былі паказаны і на буйных вучэннях «Днепр», «Бярэзіна», «Поудзень»... Стала звычайнай практыкай: паветраны дэсант падымасць, скажам, у Пскове, здзяйсняць праціўны пералёт і дэсантавацца пад Ферганой, Кіравабадам або нават у стэпах брацкай Манголіі. Каментуючы адно з вучэнняў, Маргелаў сказаў карэспандэнтам:

— Выкарыстоўванне паветранага дэсанту стала практычна неабмежаваным. У нас, напрыклад, існуе такі від баявой падрыхтоўкі: на карце краіны адвольна выбіраецца кропка, ку-

ды скідаецца дэсант. Воіны-парашутысты скачю на зусім незнаёмы мясцовасць: у таігу і пустыні, на азёры, балоты і на горы...

Менавіта пасля вучэнняў «Дзвіна», аб’явіўшы падзёку гвардзёйцам да вайсковае майстэрства, камандуючы, як бы незнарком, спытаў:

— А вось калі б давалася скакаць, знаходзіцца ўнутры машыны? І, вытрымаўшы паўзу, дадаў: — У баі...

Маргелава можна было зразумець: настела неабходнасць скарачэння тэрмінаў падрыхтоўкі дэсантных падраздзяленняў да бою пасля прызямлення. Дэсантаванне баявой тэхнікі з аднаго самалёта, а экіпажы — з другога прыводзіла да таго, што роскід часам складалі да пяці кіламетраў. Пакуль экіпажы адшуквалі сваю тэхніку, праходзіла шмат часу.

Крыху пазней Маргелаў зноў вярнуўся да гэтай думкі:

— Разумею, што гэта складана, але ніхто, акрамя нас, гэтага не робіць.

Больш за тое, калі (даволі нягледзячы прымаляе прыніповаць давоў аб прывядзенні першага такога эксперымента) Васіль Піліпавіч прапанаваў сваю кандыд

Жырандоля

Наш культурны асяродак

Выпуск № 42 (299)

Нобель наш

Святлана АЛЕКСІЕВІЧ:

«МЯНЕ ЦІКАВІЦЬ ГІСТОРЫЯ ДУШЫ»

Букмекеры мяркуюць, а Шведская каралеўская акадэмія навук размяркуювае, і часам яны становяцца аднадумцамі. Учора, 10 снежня, у Сталгольме беларуская пісьменніца, аўтар кнігі «У вайны не жаночы твар», «Цынкавая хлопчыца», «Чарнобыльская малітва», «Час сканд-хэнд», атрымала першую для беларускай літаратуры Нобелеўскую прэмію.

Шведскі кароль Карл Густаў XVI уручае Нобелеўскую прэмію Святлане Алексіевіч.

больш за 950 тысяч долараў. Перад чырымоўнай уручэння 7 снежня пісьменніца прачытала лекцыю ў Шведскай акадэміі (што з'яўляецца аб'яваковай умовай Нобелеўскага камітэта), падчас якой сказала: «Я збіраю штодзённаццаць пануццяў, думаю, слоў. Збіраю жыццё свайго часу. Мяне цікавіць гісторыя душы. Побит думкі. Тое, што вялікая гісторыя звычайна прапускае, чым яна пагарджае. Я займаюся прапунцыяй гісторыі».

У беларускіх аўтараў на Нобелеўскую прэмію па літаратуры раней былі намінаваны Васіль Быкаў, які ў 1998 годзе саступіў партугальцу Жазэ Сараману, у 2006 годзе за зборнік вершаў «Ксты» на ўзнагароду прэтэндаваў Рыгор Барадулін, двойчы — у 2009 і 2010 гадах — за свае казкі намінаваўся Георгій Марчук.

Сёлета канкурэнтамі Святланы Алексіевіч былі японскі пісьменнік Харукі Муракамі, кеніец Нгуці ва Тхіонга, лаўрэат Пулітцарскай прэміі амерыканец Філіп Рот, нарвежскі празаік, адзін з самых запатрабаваных драматургаў у свеце, Юн Фосэ і іншыя творцы.

Святлана Алексіевіч нарадзілася ў 1948 годзе ва ўкраінскім горадзе Івана-Франкоўск, але пазней сям'я пераехала ў Беларусь, на радзіму бацькі, дзе будучая пісьменніца скончыла аддзяленне журналістыкі Белдзяржуніверсітэта, працавала настаўніцай і журналісткай. Першая кніга — «У вайны не жаночы твар» — была напісана ў 1983 годзе, праўда, выйшла яна крыху пазней, затое адразу ў некалькіх месцах: у маскоўскіх часопісах «Октябрь», «Роман-газета», выдавецтвах «Мастацкая літаратура», «Советскі пісцель».

Увогуле, кнігі пісьменніцы выдаваліся ў дзевятнаціці краінах свету. Святлана Алексіевіч атрымала шэраг узнагарод — прэмію Рэмарка, Нацыянальную прэмію крывіцы ў ЗША, лейтэнтскае кніжніцкае прэмію «За ўклад у еўрапейскае ўзаемаўзаўважэнне», расійскую незалежную прэмію «Трыумф», прэмію Курта Тухольскага «За мужнасць і годнасць у літаратуры» і іншыя.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@vziazda.by

Прэм'ера

ПРЫСУТНАСЦЬ НЕВІДАВОЧНАГА ДУХ ЗАБІТАГА МУЖА ЗБІРАЕ КАМΠΑНІЮ

Людзі як людзі. Кахаюць, жэняцца, церпяць, сварача, мірацца і сумуюць адно па адным. Сумуюць нават тады, калі, здаецца, усё ўжо скончылася. Нават жыццё... А каханне — усё ніяк. Яно прымушае душу вяртацца з небяшчы, каб быць там, дзе любімыя людзі. І яны гэта адчуваюць. Ці, можа, нарта раскайваюцца ў тым, што загубілі жывую душу?

Аўтар п'есы «Любоў людзей» Дзмітрый Багаслаўскі адметны тым, што ўмеў яднаць зямную прастору з нябачнай. У спектаклі паводле п'есы «Ціхі шэпт сыходзячых крокаў» сын у яго кантакце з душой памерлага бацькі (не проста так гэта адбываецца). І тут таксама. Спектакль «Любоў людзей» з'явіўся ў афішы Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі ў пастаноўцы мастацкага кіраўніка Аляксандра Гарцуева. Дарэчы, першая пастаноўка п'ес папулярнага ў Расіі і іншых краінах сучаснага беларускага аўтара Багаслаўскага адбылася менавіта ў гэтым тэатры. Але такі лёс у яго творах: на аічынныя падмосткі яны прыходзяць пасля своеасаблівай «правэркі» ў замежных тэатрах. Магчыма, таму што, калі чытаеш п'есу, яна здаецца нейкай радыкальнай — і ў плане таго, як існуюць героі, і ў плане таго, як яны размаляюць. Такі матэрыял патрабуе ў нейкім сэнсе тлумачэння: што гэта і чаму. Так і адбылося: п'есу і пастаноўку паводле Багаслаўскага ў суседняй Расіі называлі тэатральнай падазрэння, шмат пісалі. І вось яна ўваасоблена ў нас. Але з аічынным дыходам. І моўным. І стыльвым.

Люська забіла Колю і скарміла яго труп свінням. Што б вы зрабілі на месцы міліцыянера?.. А ён ажэніцца з ёю, з той жанчынай, пра якую марыў столькі гадоў.

Аляксандр Гарцуеў прапанаваў сваё адчуванне п'есы «Любоў людзей». Вы ідзеце глядзець сучасны спектакль, а трапляеце... у 70-я гады мінулага стагоддзя. Вы гэты час пазнаеце адразу па вопратцы артыстаў: сукенкі, штаны, кашулі, піжамкі — усё з тых часоў. Прычым нават аўтэнтычнае: у шафках нашых людзей захоўваюцца такія рэчы з гі-

сторыяй, тэатр іх шукаў і збіраў адмыслова. А калі ўключаецца музыка — усё становіцца на свае месцы: песні «Бітлз» і савецкіх ВІА на танцах у вёсцы. Але што дае такая вандроўка ў часе? Таму што калі п'еса пра каханне і любоў чалавечыя, то яны ж абсалютна па-за часам. Я для сябе знайшла некалькі тлумачэнняў гэтаму падыходу. Найперш яны ў саміх сюжэце. Ён можа шакаваць людзей з вельмі крохкай нервовай сістэмай і выклікаць нават абурэнне: ну, дзе гэта ў нас, у добрай і адкрытай краіне, такое бывае? Хіба што там, у тых часах...

Галоўная героіня Люська, простая вясковая кабетка, забівае свайго мужа. Коля яе, можа, і кахаў. Але піў, біў, зневажаў. Адна пакута з такім мужам. І вось цяпер, калі Коля няма, яна нібыта зажаля, ачуняла, зноў хахаць захацела. А тут вясковыя міліцыянер Сяргей. Даўно яе кахае. Яго справа — расследаваць знікненне Коля, бо цела ж ніхто не бачыў, дык, можа, той недзе жывы. Сяргей імкнецца быць нейтральным і сумленным, калі задае Люська пытанні. Яе шчырае прызнанне бянтэжыць міліцыянера. Люська забіла Колю і скарміла яго труп свінням. Што б вы зрабілі на месцы міліцыянера?.. А ён ажэніцца з ёю, з той

жанчынай, пра якую марыў столькі гадоў і толькі пазіраў збоку, як складаецца яе жыццё з іншым, як нараджаюцца дзеці, як яна, бедная, цягне сям'ю. Яны ажэняцца, каб стаць шчаслівым і сваім каханні. І ў чалавечай любові, таму што такую тайну можна «пацягнуць» толькі з ёй.

Некалькі відаў любові адразу жыве ў гэтай п'есе: паміж мужчынам і жанчынай, мацярынская любоў, любоў (і каханне) паміж рознымі людзьмі, якія існуюць у адной вёсцы — у іх там складаныя адносіны. У некага шашні з прадаўшчыцай, пара сужэнцаў то любіцца, то сварыцца, пра дзяцей марыць, але і гэтыя мары могуць раз'ядноўваць, таму што часам любоў патрабавала дзеля сябе самой.

Розныя людзі круцяцца (танчаць) у адной маленькай вёсцы, дзе ўсё навідавоку. Шмат людзей. Але тры галоўныя персанажы існуюць у сваім мікрасвеце, і нікога для іх няма. Не важна, якую музыку слухаюць аднавяскоўцы. Не важна, з якой праводзіць выступы па тэлевізары («яшчыку») Брэжнёў. Не важна нічога, акрамя таго, як ім суіснаваць: двум жывым і аднаму прывіду, які ніяк не можа знайсці спакой і прыходзіць туды, дзе яго дзеці і каханая. А яна яго адчувае нават

больш, чым жывога, кляпатлівага, каханага мужа. Справа ў тым, што ў п'есач Багаслаўскага, калі прывіды з'яўляюцца, то зусім не проста так. Вясковая драма ператвараецца ў чалавечую трагедыю. Не, ну цяпер жа так быць не можа, праўда?..

Але нешта ўнутры сярбіць: мяняюцца часы, а людзі ўвесь час жывуць падобнымі пачуццямі, падаюцца страсяям. Аднолькава хочучь выбрацца з зімы ў цяпло, як гэта жа хоча Сяргей. Выхад абірае дзіўны. Можа, у іншым вымярэнні не будзе так пякуча? Але з таго вымярэння няма выхаду — нават дзіркі ў дошках на сцэне заканапачваюць, прастора замыкаецца. Сцэна ў дошках (мастак Юрый Саламонаў) — гэта, з аднаго боку, стылізаваная пад вясковы антураж, а з другога — прастора нібыта і закрытая, але з прасветамі, праз якія праглядаюць чужыя скарэты, бачны нейкія рухі, але іх можна закрыць.

Складаная сітуацыя як абязначана спроччанай дэкарацыяй. Гукі і прадмовы, якія ўплываюць у гэце асяроддзе, падкрэпляюць штурчачыя жыццё і правільныя слоў, што гучалі з экрану, але ж усё разуменлі: і рэальнасці усё не так. У рэальнасці магло быць і дзікувата. Багаслаўскі пісаў усё ж пра наш час. І яго хвалылася тое, што можа адбывацца з людзьмі, праз што яны губляюць сябе, могуць з'яжджаць з глуду, чаму вырашаюцца на крайнія крокі пры тым, што усё нібыта ў поўным парадку і трэба гэтак добраму радавацца. «Добрае» можа быць фальшывым. Як у асобна ўзятай сям'і, так і ў сям'і аднавяскоўцаў ці ў агульнай сям'і народаў... Могуць быць вар'янтамі. Але фальш прарастае і робіць сваю справу — што з народамі, што з асобнымі людзьмі.

Ад змянога фальшу (які стварылі самі) хочацца бегчы. Туды, дзе ўжо не трэба хлуціць. Герой застаецца разам з тымі, каго кахалі усё жыццё. І працягваюць гэта рабіць. Таму што каханне — адно на усё жыццё. Вечнае...

Гэтую гісторыю, можа быць, будучы пераказваць адзін аднаму людзі ў вёсцы, а можа і забудуць. Не важна. Тэа, хто страціў родных і любімых, будучы адчуваць тых, каго няма. І гэта вечнае.

Засталося памыць падлогу. Жыць жа трэба далей.

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@vziazda.by

Конкурс

ШТО НІ ДЗЕНЬ — ОПЕРА

Першы тур II Мінскага міжнароднага Каляднага конкурсу вакалістаў, што распачаўся 9 снежня, сабраў больш за дзвесце пяцьдзясят прэтэндэнтаў на перамогу з бліжняга замежжа, а таксама з Канады, Францыі, Мексікі і іншых краін.

За Гран-пры ўдзельнікам дзевятдзеца памагача ў тры этапы, апошні з якіх завершыцца якраз да пачатку яшчэ аднаго перадавагодняга свята — VI Мінскага міжнароднага Каляднага опернага форуму, што адкрываецца 16 снежня пастаноўкай «Царская нявеста» па Рыжскаму-Корсакаву. Як і ў мінулым годзе, пераможцы опернага конкурсу выступяць на грандыёзным гала-канцэрце, які адбудзецца 20 снежня.

Конкурс вакалістаў, што арганізуе Вялікі тэатр оперы і балета, быў заснаваны толькі ў мінулым годзе, але ўжо кінуў вестку: Мінск прэтэндуе на званне цэнтра па пошуку маладых таленавітых выканаўцаў. На першым конкурсе Гран-пры атрымаў тэнар Раміс Усмануў з Узбекістана, які сёння выконвае вядучы рэпертуар у вялікім тэатры імя Алішэра Навая ў Ташкенце.

Беларуска Марыя Шабуня, якая атрымала тады І прамію, пасля была ўзнагароджана спецыяльным прызам журы ў конкурсе оперных спевакоў у Францыі і ўжо дэбютавала ў оперы «Рыгелета» Джузэпэ Вердзі ў Вялікім тэатры Беларусі. Іншыя пераможцы —

сапрана Валіяціна Федзянэва з Украіны і барытон Лаша Сесіташвілі з Грузіі, якія атрымалі II і III прэміі, — таксама не спыніліся на дасягнутым і працягнулі скараць міжнародныя сцэны. Разам са знаёмствамі, якімі конкурс вакалістаў можа забяспечыць удзельніку, ён прадугледжвае і грашовы прызавы фонд. З Гран-пры вакаліст атрымавае дзевяць тысяч долараў, уладальнікі I, II і III праміі атрымаваюць восем, шэсць, чатыры тысячы адпаведна.

Сёлета ўдзельніцаў ацэньвае міжнароднае прафесійнае журы, у складзе якога генеральны дырэктар опернага тэатра Рэна ў Парыжы Ален Сюранс, прэзідэнт і мастацкі кіраўнік музычнага фестывалю «Лірычныя ночы ў Мармандзе» ў Францыі Філіп Мэстр, Нікалас Пэйн з Бруселя, які з'яўляецца дырэктарам асацыяцыі «Опера Еўропа», што аб'ядноўвае больш за 150 тэатраў па ўсім свеце, і іншыя — увогуле чатырнаццаць чалавек. А ўзначальвае журы генеральны дырэктар Вялікага тэатра Беларусі Уладзімір Грыдзюшка.

На II Калядным конкурсе вакалістаў пакуль што завяршыўся толькі першы этап, другі адбудзецца на галоўнай сцэне Вялікага тэатра ўжо заўтра. Нарэшце, фінал конкурсу прыпадае на 15 снежня, калі імёны пераможцаў і будуць агучаны. Тады мерапрыемствы на сцэне Вялікага тэатра працягнуцца пастаноўкамі і канцэртамі Каляднага опернага форуму.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@vziazda.by

Фестываль

ПОБАЧ З КІНО

Пяць фільмаў трох рэжысёраў пакажуць на іўрыце з рускімі субцітрамі на кінафестывалі ізраільскага кіно ў Мінску.

Паказы пачнуцца 15 снежня з творчага вечара рэжысёра Леаніда Прудкоўскага, на якім будуць прадставлены кароткамэтражкі «Цёмная ноч» і «З добрым прыбыццём, альбо Прыміце нашы спачуванні». Першая карціна — дарчыя, дыпломная работа — была намінавана на Оскар як найлепшы замежны студэнцкі фільм, а на Венецыянскім кінафестывалі атрымала спецыяльны прыз журы ў катэгорыі кароткамэтражных фільмаў.

Кадр з фільма «Побач з ёй».

Стужка распавядае пра двух ізраільскіх салдат, што ў араба-іўраіскім супрацьстаянні бяруць у заложнікі двух арабаў — мужа і жонку ў іх жа доме. Падазе другога фільма адбываецца ў 1991 годзе: іўраіскае сям'я вылітае з Савецкага Саюза ў Ізраіль, але яшчэ да прымянення цётка памірае, што цягне за сабою шэраг бюракратычных праблем.

Два паўгадзінныя фільмы будучы паказаны 15 снежня, а на наступны дзень на экране з'явіцца карціна пра супрацьстаянне дарослага чалавека і дваіх актыўных дзяцей на экалагічнай глебе: каміненне спатыкнення стара дэва зныць, якое асістэнт мэра горада Кантэса хоча знішчыць, а хлопчык з дзятчынкі — абараніць.

Сюжэт на тэму адносін паміж дзецьмі і дарослым развіваецца ў і драме, што будзе паказана ў гэты ж дзень, — «10% маё дзіцё». Малады Ніко павінен знайсці агульную мову з дачкой свайго сяброўкі — сямгадовай Фэні. Рэжысёрам абодвух фільмаў з'яўляецца Уры Бар-Он.

Магчымым убачыць фільм «Побач з ёй» Асафа Кормана — пяты з праграмы Фестывалю ізраільскага кіно — у мінскага глядача ўжо была. Карціна дэманстравалася ў конкурсе «Малодсць на марш» мінскага кінафестывалю «Лістапад» у 2014 годзе. Тады было сказана, што гэты фільм, магчыма, і недастаткова прыемны, але вельмі важны. Галоўная героіня Чэлі жыве са сваёй разумова адсталай сястрой Табі і кляпоціцца пра яе. Чэлі не хоча забяспячацца цяжару неабходнасці даглядаць сястра, бо шчыра яе любіць, таму прымушае сацыяльнага работніка аддаць Табі ў спецыяльны цэнтр не радуе галоўную героіню. Між тым гэта дапамагае з'яўленню ў сясцёр асабістага жыцця, якое усё больш і больш аддаляе Табі ад сястры.

Кінатэатр «Перамога» традыцыйна раздае квіткі бясплатна, атрымаць іх можна за гадзіну да пачатку сеанса — паказы адбудуцца з 15 па 17 снежня.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@vziazda.by

Вернісажы

МІГЦЕННЕ І ЎНУТРАНАЕ СВЯТЛО КАРЦІН

Калі жывапіс становіцца сямейнай справай

Нацыянальны мастацкі музей і Музей гісторыі горада Мінска падрыхтавалі святочныя падарункі ў выглядзе дзвюх выстаў, што адкрыліся на мінскіх пляцоўках 9 снежня. Іх героі — аўтары, што ў мастацкай сферы выступаюць не толькі як творчыя адзінкі, але і як прадстаўнікі творчай сям'і. Гэта Мацвей Басаў, сын вядомага беларускага мастака Ізраіля Басава, ды сужэнцы Наталля і Рыгор Івановы. Усе трое з'яўляюцца сябрамі творчага аб'яднання «Арцель», і кожны мае зайдзросны вопыт удзелу ў замежных выставах.

Мацвей Басаў у зале Нацыянальнага мастацкага музея прадставіў каля сямідзесяці сваіх работ, створаных яшчэ ў савецкую эпоху, пачынаючы з сярэдзіны 1960-х гадоў. У экспазіцыю ўключаны творы 1991 года — апошняга, які яшчэ можна назваць перыядам СССР. «Паступова, нікому не паказваючы, я гэта збіраў — нешта з таго часу захавалася, а шмат не захавалася», — кажа Мацвей Басаў. — А ідэя выстаўкі ўзнікла ўвогуле выпадкова, калі дырэктар музея Уладзімір Пракалцоў убачыў некалькі работ і зацікавіўся імі». Большасць твораў, прадстаўленых у экспазіцыі, паказваюцца ў Мінску ўпершыню і дэманструюць сабою развіццё Басава як мастака.

Хоць у дачыненні да творчасці Мацвея Басава і можна назваць сапраўдным сынам свайго бацькі, але пры гэтым яго карціны — унікальны, незвычайны аўтарскі погляд, у нечым пазітыўны, у нечым з водгаласамі адзінокага супрацьстаяння чалавека велічыннасці і неахопнасці свету.

«Гэта чалавек, што ўносіць свае думкі і перажыванні ў мастацтва, чым адрозніваецца ад свайго бацькі і іншых мастакоў сённяшняга дня», — прадставіў аўтара Уладзімір Пракалцоў. Пейзажы, адзінкі фігуры людзей на іх фоне, персанажы хрыс-

«Даня» Рыгора Іванова.

Менавіта бабуля ў свой час расказвала Мацвею Басаву пра рэлігію, пра сямейныя карані, менавіта яна і сказала яму некалі: «Ты будзеш мастаком». Знаёмая аўтара і сёння кажуць, што яго рукі заўсёды ў фарбе, і пахне ад яго прыёмна — таксама фарбай. За плячым у Мацвея Басава ўдзел у больш як ста выставах на тэрыторыі СНД і далёка за межамі — у ЗША, Канадзе, Бельгіі, Швейцарыі, Германіі і іншых краінах. Сённяшняе будзе доўжыцца да 11 студзеня. У гэты ж час можна завітаць у параўнальна новую галерэю «Арт-гасціўня» «Высокае места» Музея гісторыі

горада Мінска, што сапраўды знаходзіцца ў «Высокім месце», гэта значыць у Верхнім горадзе на вуліцы Герцына. Яе залы зараз заняты выстаўкай «Гармонія кантрастаў» — творами сямейнай пары Наталлі і Рыгора Івановых, якія на першы погляд пішуць у розных стылях, але агульныя рысы знаходзяцца хутка, тым больш што самі аўтары прызнаюць узаемаўплыў.

Агульнае любоў да плаўных ліній, пазбяганне вострых вуглоў, размаістасці і эксперыментальнага ўвасабляюцца ў розных напрамках. Рыгор піша ва ўласна сфарміраваным і апісаным стылі, які называе «святцазмам»: «Сонца — гэта ўзор і сімвал святцазма. Яно нам як бы кажа: «рабі як я — святца сам!» Святцазм — гэта больш, чым мастацкі кірунак, гэта стан душы, памкненне духу».

І карціны Рыгора сапраўды напоўнены «ўнутраным», мяккім, роўным святлом, вылісаным, напоўна, не без дапамогі магіі. Тама сыходзіць у метафізіку, што таксама звязана з карцінамі Наталлі. Толькі метафізіка гэтая розная: у Рыгора — міфалогія, светабудова, паўчуні; у Наталлі — свет фантазіі, святцазмаці і ўяўленні чалавека.

Наталля Іванова, якая раней цікавілася абразамі, традыцыйнай народнай культурай, габеленамі, кажа, што найўмысна спрашчае малюнак: «Стылістыка прастаты і духоўнай напоўненасці вобразаў у карціне, своеасабліва дзятчыннасць у інтэрпрэтацыі натуры, схематызацыя малюнка

творчай сям'і, чые карціны напоўнены асаблівым святлом і цёплым паўчым дабра. Недарэмна Рыгор з'яўляецца першаадрывальнікам і тэарэтыкам напрамку святцазма».

Мацвей Басаў сваю творчасць назваў «жывалісам мігцення», што зноў жа робіць святло — не колер — цэнтрам аўтарскай увагі і ключом для інтэрпрэтацыі. Мігценне і святцазм. Якраз дарчы, калі прыродных электрамэгнітных хваляў у снежнай нам так не хапае.

Творы Рыгора і Наталлі Івановых знаходзяцца сёння ў шматлікіх прыватных калекцыях і зборах музеяў, выстаўляюцца за мяжой. Выстава «Гармонія кантрастаў» будзе працаваць да 10 студзеня.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@vziazda.by

«Прарок» Мацвея Басава, напісаны ў 1991 годзе.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА на право заключения договоров аренды земельных участков

Арендодатель – Свислочский районный исполнительный комитет

Table with 8 columns: № п/п, Местонахождение участка, Кадастровый номер, Начальная цена, Сумма задатка, Расходы по подготовке, Целевое назначение, Инженерная инфраструктура.

Условия, связанные с формированием земельных участков: в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола...

Аукцион состоится в 10.00 20 января 2016 года в зале заседаний райисполкома по адресу: г. Свислочь, ул. Ленина, 2.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Наименование, Характеристика. Contains details about the auction of real estate assets.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 3 columns: Наименование, Характеристика, ЛОТ 5. Contains details about the repeat auction of real estate assets.

Аукцион состоится 13 января 2016 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

Аукцион состоится 13 января 2016 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

Гасцёўня «Звязды»

РЭКОРДЫ ГІНЕСА — У ПАВЕТРЫ І ПАД ВАДОЙ

устаўнаўлівае гіравік Анатоля ЯЖОЎ

Не так даўно ў Гродне прайшоў чэмпіянат свету па гіравым спорце, у якім удзельнічалі 157 спартсменаў з 17 краін. Адзін з арганізатараў гэтых спаборніцтваў — старшыня праўлення міжнароднай федэрацыі гіравых відаў спорту, унікальны гіравік, адзіны ў свеце ўладальнік 145 сертыфікатаў Гінеса Анатоля ЯЖОЎ.

Анатоля ЯЖОЎ падчас устаўнаўлення сусветнага рэкорду на Паўднёвым полюсе.

ПАД ДВУМА СЦЯГАМІ

— Анатоля Мікалаевіч, вы жывяце ў Расіі, але ладзіце спаборніцтвы гіравікоў не толькі там — яны ўжо праводзіліся ў многіх рэгіёнах Беларусі. Вас называюць і расійскім, і беларускім спартсменам...

— Мая мама — беларуска, яна з Віцебска, а бацька — рускі, ленинградзец. Апошнія 25 гадоў яны жылі ў Віцебску, пахаваны там. Я вучыўся ў Віцебскім электратэхнікуме сувязі, потым служыў у арміі ва Уруччы пад Мінскам. І цяпер, хаця жыю ў Расіі, лічу сваёй радзімай і Беларусь, імкнуся садзейнічаць дружбе, партнёрскаму кантактам паміж нашымі краінамі. Дарэчы, у міжнароднага Інстытута кіравання ў Архангельску, які ўзначальвае, падпісаны дагаворы з сямнаццацю ВНУ Беларусі: супрацоўнічаем у сферах навукі, адукацыі, спорту, друкуем у сваім выдавецтве навуковыя артыкулы беларускіх калег. Сёлета правялі студэнцкі літаратурны конкурс, прысвечаны 70-годдзю вялікай Перамогі, і вызначылі чатырох пераможцаў — з Беларусі, Расіі, Казахстана і Туркменістана.

Што ж тычыцца гіравага спорту, то я выступаю за Расію (з расійскім сцягам), за Беларусь (з беларускім сцягам) і за Саюзнаю дзяржаву, падмаючы сцягі Расіі і Беларусі. Апошнія 125 сусветных рэкордаў устаўнаўляю за Беларусь. Дарэчы, у масавым гіравым спорце беларусы зараз найлепшыя ў свеце, ім належыць дасягнуць у гэтых відах найлепшыя вынікі ў лонданскай штаб-кватэрай Кнігі рэкордаў Гінеса.

У міжнародным гіравым супольніцтве шмат выдатных спартсменаў, чэмпіёнаў яшчэ СССР, сваіх краін. Паміж намі не існуе падзелу на нацыянальнасці, нейкіх межаў, а толькі ўзаемапавага, сяброўства. Мы прыязджаем на спаборніцтвы не толькі нават па устаўнаўленню рэкордаў, атрыманне ўзнагарод, колькі па таварыскія сустрэчы, шчырыя чалавечыя кантакты. Вось так умяцоўваем дружбу паміж нашымі народамі.

КЛАСНЫЯ ГІРАВІКІ НАГАДВАЮЦЬ ЛЁГКААТЛЕТАЎ

— Цікава, што каласальных поспехаў у гіравым спорце вы дамагліся ва ўжо не надта маладым узросце...

— Спортам я займаюся ўсё жыццё. Быў майстрам спорту па барацьбе самба, кулявой стральбе. І заўсёды падмаюў гіры. Памятаю сабе яшчэ хлопчыкам з 16-кілаграмавай гірай — меншых па вазе тады не было. І калі мне стукнула 60, то адчуў патрэбу ў фізічных нагрукках і вярнуўся да гірай. Пра што не шкадулі і ўсім рэкамэндуе. Гра — гэта, так бы мовіць, вельмі разумны спартыўны снарад, наш сябар. Тым больш, што яны ў масавым спорце розныя па вазе — ад 2 да 60 кілаграмаў. Галоўнае — правільная метадыка падрыхтоўкі да выканання практыкавання і адпаведная вага гіры з улікам узросту спартсмена. Тады гэта будзе на карысць здароўю, добраму самаадчуванню. І разам з тым, чалавек зможа дабіцца лепшых вынікаў у сваіх прафесійных відах дзейнасці.

Дарэчы, гіравы спорт прыдатны як для мужчын, так і для жанчын. Прычым, прадстаўніцам прыгожага полу не трэба бацца, што напамінаюцца вялікія мышцы. Нічога падобнага. Класныя гіравікі, які правіла, нагадваюць лёгкаатлетаў — стройныя фігуры, мышцы невялікія, але эластычныя і выносливыя. Дарэчы, я хацеў бы падрыхтаваць спартсменку з Беларусі, якая б упершыню стала рэкардсменкай Гінеса

— Сапраўды, экстрэмальныя кропкі свету і звышнагрукі не шкадуць нікога. Я неаднойчы траўмаваўся, а ў некаторых месцах сітуацыя падчас выступлення з гірамі здавалася крытычнай. Напрыклад, на Паўночным полюсе навокал знаходзілася шмат расколін, лёд быў доволі тонкі, метра паўтара. А пад нагамі — 4,5 кіламетра Паўночнага Ледавітага акіяна. Яго гул літаральна адчуваўся нагамі, выклікаў іх држжанне, ды яшчэ кіслароднае галаданне — гэтыя фактары прывялі да сутаргі мышцаў, спазмаў дыханьня. На вяршыні дэзючага вулкана Ясур (Вануату) атруціўся серавадародам, атрымаў алёкі, была рэальная небяспека загнуць пад вулканічнымі распаленымі бомбамі...

«Я хацеў бы падрыхтаваць спартсменку з Беларусі, якая ўпершыню стала рэкардсменкай Гінеса зьярджанчыні. Калі ёсць ахвотныя — звяртайцеся і будзем супрацоўнічаць».

Кожны чалавек сам вырашае, якім жыццёвым шляхам ісці, устаўнаўлівае для сябе пэўныя мэты і бар'еры. Такое адчуванне, што мяне нехта вядзе гэтым шляхам. Азіраючыся назад, бачу, што ўсё, здавалася б, нерэальнае, зроблена, так бы мовіць, на адным дыханні і паўтарыць гэта я не змагу. Дзякуй Богу, што дазволіў мне гэта зрабіць і захаваў жыццё.

— Анатоля Мікалаевіч, новыя рэкорды будучы?

— Я ведаю, што мой патэнцыял яшчэ не вычарпаны. Таму маю намер прадоўжыць устаўнаўленне рэкордаў Гінеса. І калі мне скажыць «зверху» «стоп», то я спыніўся і буду далей перадаваць сваё майстарства іншым. А ў мяне 13 вучняў з 7 краін, якія ўстаўнавілі 33 індывідуальныя рэкорды Гінеса. А яшчэ 1838 чалавек з 27 краін удзельнічалі ва ўстаўнаўленні пяці калектыўных рэкордаў, калі гіравікі на працягу пэўнага часу сіхронна падмаюць гіру.

— Вядома, што пасля кожнага экстрэмальнага падарожжа з устаўнаўленнем гіравых рэкордаў вы стараецеся выпускаць кнігу...

— Так, іх ужо выйшла каля 40 — з апеводам пра ўсё, што адбылася, фатаграфіямі. Адначасова я пішу вершы ў жанры рубай. Гэтыя чатырохрадкоўі пачынаюць вылівацца з майго галавы, душы, быццам хтосьці праз мяне праводзіць філасофскія думкі ў жыццё. У чатырох радках закладзены глыбокі сэнс той ці іншай з'явы, праблемы, падзеі. Праз рубай я імкнуся выказаць свой погляд на сучаснасць, паняцці Радзімы, маральнасці, сяброўства. Звяртаюся да людзей: будзьце справядлівымі, памяркоўнымі да слабасцей іншых, не забывайцеся, што ў жыцці шмат раковых выпадковаццей, стараіцеся карыстацца ва ўзаемададных мудрасцю веку і ісці.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

сярод жанчын. Калі ёсць ахвотныя — звяртайцеся і будзем супрацоўнічаць.

— З чаго параіце распачаць заняткі з гірамі?

— Як ні дзіўна, пачынаць трэба з... аптэкі. Купіце там рызавыя бінт і, намаўшы яго на кісці рук, расцягнуць болевая адчуванні, з'явіцца мышачны тонус, можна перайсці на ганталі, яшчэ праз месяц — пачаць займацца з гірамі невялікай вагі. Паралельна будучы карыснымі лёгкія прабежкі, пешыя прагулкі, у каго ёсць магчымасць — плаванне, гімнастычныя практыкаванні для мышцаў.

— Ці ёсць нейкія абмежаванні па ўзросце гіравікоў?

— Ніякіх. Адзінае абмежаванне — у вазе гіры: згодна з узростам спартсмена. Напрыклад, найстарэйшы ўдзельнік чэмпіянату ў Гродне Паўлюс Гіліс з Латвіі выступаў з 8-кілаграмавай. У 91-гадовым узросце (!) гэты інтэлігентны чалавек, цудоўны спартсмен так па-майстарску падмае снарад, што яму паазыдрозсяць і значна маладзейшыя.

«БЫЦЦАМ НЕХТА ВЯДЗЕ МЯНЕ ГЭТЫМ ШЛЯХАМ»

— На вагу думку, у гіравага спорту ёсць шанцы на ўключэнне ў праграму Алімпійскіх гульняў?

— Безумоўна. Гэта патэнцыяльна самы алімпійскі від спорту, бо ім моцна займацца ўсюды. Мы гэта паказалі і на Паўночным, і на Паўднёвым полюсе, нават у гарах, у паветры, пад вадай, пад зямлёй... Гіравым спортам могуць займацца мужчыны і жанчыны ў любой краіне, у тым ліку і паралімпійцы.

Дарэчы, у 2011 годзе мы ўжо правялі ў Архангельску першы Алімпійскі гульні па гіравым спорце, а ў 2014-м — другую сусветную Алімпіяду ў Віцебску. Акрамя таго, адбыліся дзве Алімпіяды ў экстрэмальных умовах высакагор'я — на Эльбурсе і ў Іквалдору на гары Чымбараса. Такім чынам, алімпійская гісторыя ў гіравым спорце ўжо распачалася.

— Зразумела, што устаўнаўленне рэкордаў ў экстрэмальных умовах звязана не толькі з прэстыжам краіны, чый сцяг узнімаецца ў гэтай кропцы свету, прапаганда гіравага спорту, але і з сур'ёзнай рызыкай, траўмамі. Што ж вамі рухае?

Даведка «Звязды»

Адзін з яго апошніх рэкордаў надаўна атрымаў «прапіску» ў Ірландыі. А ўвогуле, Анатоля Мікалаевіч устаўнаўляў іх ва ўсіх краінах Еўропы, а таксама ў Азіі, Афрыцы, Паўночнай і Паўднёвай Амерыцы, Аўстраліі. Гэта рабілася ў самых экстрэмальных кропках свету — на горных вяршынях, у палёце на паветраным шары і звышукавым самалёце, у бязважасці пад вадай і ў шахце на глыбіні больш за 100 метраў, у пустыні — літаральна ва ўсіх сферах, дзе можа існаваць чалавек. І ўсюды падмалялі дзяржаўныя сцягі Расіі і Беларусі.

Зрэшты, інашчым 68-гадовага Анатоля Якова не абмяжоўваюцца толькі гіравым спортам. Ён — доктар эканамічных навук, узначалвае міжнародны Інстытут кіравання ў Архангельску, піша вершы ў стылі рубай, член Саюзнаў пісьменнікаў Расіі і Беларусі.

Было сказана

Сяргей ГРАХОЎСКІ, паэт: «Любімых не забываюць у радасці, а ў горы любяць яшчэ мацней».

Песню бярыце з сабою

ОЙ, ЧАМУ Ж, СТАРЫ, ДЫ НЕ ЖЭНІШСЯ?

Народная песня

— Ой, чаму ж, стары, ды не жэнішся, да-ну, да-ну, да не жэнішся? — Я старой не хачу,

малада не пойдзе, да-ну, да-ну, да-ну, малада не пойдзе. Ой, хоць яна пойдзе, то не ляжа спаці, да-ну, да-ну, да-ну, то не ляжа спаці. Ой, хоць яна ляжа — мяне не абдыме, да-ну, да-ну, да-ну, мяне не абдыме.

да сцяны вачыма, да-ну, да-ну, да-ну, да сцяны вачыма. Да сцяны вачыма, да мяне плячыма, да-ну, да-ну, да-ну, да мяне плячыма. Ой, хоць яна ляжа — мяне не абдыме, да-ну, да-ну, да-ну, мяне не абдыме. Хоць яна абдыме, то не пацалуе, да-ну, да-ну, да-ну, то не пацалуе. Ой, хоць пацалуе, то назад плюне, да-ну, да-ну, да-ну, то назад плюне.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

У ЧАКАННІ СВЯТА

Салаты на навагоднім столі

Французская салата з апельсінам і авакада

Спартрэбіцца: 300 г зелянага салатнага лісця, 1 апельсін, 1 авакада, палова галоўкі рэпчатай цыбулі, 4 ст. лыжкі вінагнага воцату (можна замяніць яблычным або столовым 5%), 1 ст. лыжка мёду, 120 мл алею, жменя здробненага міндалю, соль, папрыка — на смак.

Апельсін разбіраем на долькі, наразаем іх тонкімі скрылкамі. Гэтаксама наразаем авакада і цыбулю. Змешваем лісце салаты, авакада, апельсіны і цыбулю. Адраўляем нарыхтоўку ў халадзільнік, накрывушы харчовай плёнкай. Для запраўкі ў асобным посудзе старанна змешваем інгрэдыенты: воцат, мёд, алею, соль, папрыку. Калі запраўкі атрымаецца шмат, астатнюю частку можна выкарыстоўваць для іншай стравы. Запраўляць салату лепш непасрэдна перад падачай, зверху пасыпаць арэшкамі.

Салата з Ніцы

Спартрэбіцца: 4 курныя філе, 250 г свежамарожанай зелянай фасолі, 4 яйкі, 50 г маслін без костачкі, 150 г памідораў чэры, 100 г зеляных рысуляк, 3 ст. лыжкі аліўкавага алею, 2 ч. лыжкі зярнёнай гарчыцы, 1 ст. лыжка лімоннага соку, 2 зубчыкі часнаку.

Курныя філе адварваем. Астуджаем і наразаем кавалачкамі шырынёй 1,5 см. Булён не выліваем! Робім запраўку. Часнок здрабняем. Узбіваем алею з гарчыцай, часнаком і лімонным сокам. У курны бульёне адварваем фасолю да мяккасці на працягу 6-7 хвілін. Адкідаем яе на друшляк. Яйкі зварыць «у мяшочку» — 5-6 хвілін. Абліць халадной вадай, ачысціць ад шкарпупіны і разрэзаць напалову. Масліны рэжам кружочкамі. Памідоры разразаем на палойкі. Злучаем рукалу, фасолі, памідоры, дабаўляем палову запраўкі, перемешваем. Выкладаем на палойку. Зверху раскладваем кавалачкі курыцы, масліны, палойкі яек. Паліваем пакінутай запраўкай.

ГЭТЫ НЕЎМІРУЧЫ «ВІЙ»,

або Трайна перамога «Студыёзусаў»

Гран-пры XII міжнароднага фестывалю студэнцкага тэатраў «Тэатральны куфар. БДУ — 2015» атрымаў спектакль «Вій» тэатральнай майстарні «Студыёзусаў» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Ён перамог яшчэ ў дзвюх намінацыях: «Найлепшая сцэнаграфія» і «Найлепшая мужчынская роля другога плана» (яе сыграў Мікіта Прымошанка).

Дыплом за «Найлепшую жаночую ролю» атрымала студэнтка майстарні Мікалая Кірычэні Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага мастацтваў Дар'я Пармененка. У намінацыі «Найлепшая мужчынская роля» перамог кіюўлянін Дзяніс Грыгарук (тэатр «Сінематограф»). Яго калега па тэатры Іва Кузьміна за сваю акцёрскую працу ў спектаклі па творы Леаніда Андрэева «Аповесць аб самі павешаных» адзначана дыпломам за «Найлепшую жаночую ролю другога плана».

Спецыяльным дыпломам «За падтрымку сучаснай беларускай драматургі» ўзнагароджаны пастаянны ўдзельнік «Тэатральнага куфара» студэнцкага тэатра «Тут» Тартускага ўніверсітэта (Эстонія). Прыз заснаваў генеральны партнёр фестывалю партал Kufar.by.

Надзея НІКАЛАЕВА, nikalaeva@zviazda.by

Навагоднія паштоўкі

У крамах сёння можна знайсці навагоднія паштоўкі на любы густ. Але калі мы робім рэч сваімі рукамі, то думаем пра таго, каму яна прызначана, і ўкладваем у яе сваё цяпло і любоў. Бярыце на заметку ідэі для прыгожых, арыгінальных і, галоўнае, «хуткіх» навагодніх паштовак, на любую з якіх спартрэбіцца не больш за паўгадзіны.

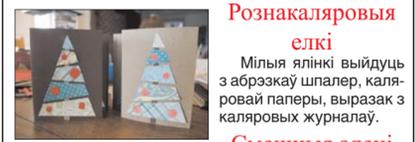
Дзед Мароз

Гэтага сімпатычнага Дзеда Мароза рабіць вельмі проста. Чырвоная шапка і ружовы твар — гэта палоскі паперы, наклееныя на паштоўку або падарункавы пакет. Мех шапкі і барада атрымаюцца так: трэба ўзяць паперу для акавэрлі (яна прадаецца ў крамах канцатавапраў) і проста адразаць палоскі патрэбнай формы, каб атрымаўся няроўныя бакі. Наклеіць на паштоўку па-над чырвонай і ружовай палоскай. А далей намаляваць дзве завакы — рот і нос — і дзве кропачкі — вочкі.

Паштоўкі з гузікамі

Напэўна, у кожнага дома ёсць скрынка з самымі рознымі гузікамі. Нарэшце яны спартрэбіцца: з іх атрымаюцца прыгожыя паштоўкі! Можна, напрыклад, зрабіць гузічнага снегавіка і ёлачныя цацкі.

Рознакаляровыя елкі

Мілья ялінік выйдучы з абразкаў шпалер, калярвовай паперы, выразаў з калярвовай журналай.

Смешныя алені

Аленяў вельмі лёгка зрабіць з дапамогай адбіткаў палцаў. Проста акуціце палец у фарбу, а астатняе — да малойце. Дзеці з задавальненнем паўдзельнічаюць.

Weather forecast section with dates, people, and regional weather for various cities like Minsk, Grodno, and Brest.

СЁННЯ

Table with columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня, Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц Маладзік 11 снежня. Месяц у сусор'і Казярога. Імяніны Пр. Парамона. К. Адзлаіды, Александра, Кандрата.

ЗАЎТРА

Weather forecast section for various cities including Grodno, Minsk, Magilev, Brest, Gomel, and others, with temperature and weather icons.

УСМІХНЕМСЯ

Humorous text and illustrations related to the 'We will smile' section, including a cartoon about a student's exam results.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. Заснавальнікі, рэдакцыя, адрас, тэлефоны, і інтэрнэт-адрасы.